

19950-2-52
126-249

#1153

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C. Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa.

Nr. 937

PENKTADIENIS, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 23, 1949, TORONTO, ONTARIO

M E T A I XVIII

Jau ruduo, tuojaus ateis šal-
čiai, bet ši šeima, gyvenanti
netoli Trafalgar, Ontarijoj,
dar neturi namų, gyvena pa-

lapinėj. Šiaip sunku gauti bu-
tą, bet su penkais vaikais,
tai tiesiog neįmanoma. Štai
kodėl reikalinga, kad valdžia

pastatytų tokių namų, kur
šeimynos su mažais vaikais
galėtų rasti prieglaudą. Ant
lauko sušals.

Britanija Nupigino Sterlingų Svarą; Nupiginsią Savo Pinigus Kitos Šalys

LONDON. — Britanijos darbiečių valdžia, spaudžiamą Jungtinių Valstijų valdžios ir kitų šalių konkurencijos, nuvertino sterlingų svarą. Iki šiol svaras kainuodavo \$4.03 amerikoniškais doleriais, o dabar jo vertė bus tik \$2.80.

Britanijos valdžia tikisi pakelti eksportą į Jungtines Valstijas. Dabar britų pre-

Britanijos Ekonomija Pavesta JAV Kontrolei

WASHINGTON. — Ernest Bevin, Britanijos užsienio reikalų sekretorius, nebando slėpti to fakto, kad Britanijos galybė nustumta. Jis ir išdėsto ministras Cripps čionai faktinai pavadė Britanijos ekonomiją Jungtinių Valstijų stambiųjų interesų kontrolei.

Nuo dabar britai nieko nedarys be užgyrimo Washingtono.

Atlanto Pakto šalys irgi turės pildyti Vašingtono paktavimus.

Tokios čionai nuomonės visi politiniai stebėtojai ir valdžios rateliai.

kės bus visu trečdaliu pigesnės, negu kad buvo. Bet, iš kitos pusės žiūrint, darosi aišku, kad britams dabar reikės visu trečdaliu daugiau prekių parduoti, kad gautų tą pačią sumą dolerių.

Námie kainos pasiliks senos, bet ne viskam. Pavyzdžiui, tos prekės, kurios ateina iš dolerio šalių, turės pakilti. Duona pakils apie 2 centus už kepalą. Pakils ir kitos prekės, perkamos dolerio šalyse. Britų gyvenimas žymiai pasunkės. Jiems reikės susiveržti diržus, daugiau ūrbiti, kad praplėsti eksportą. Valdžia ragina darbininkus nereikalauti pakelti algas.

Kas liečia konkurencijos sumažinimą, tai vargiai tas bent kiek padės. Visos britų dominijos jau nuvertino savo pinigų. Norvegija, Danija, Egiptas ir kitos šalys taipgi jau nuvertino savo pinigų. Britai labiausiai bauginasi Vokietijos. Nežinia, ar Vokietija galės nuvertinti savo valiutą.

Iš to visko nauda bus tik tai amerikiečiams, kurie dabar galės Britanijoje ir jos dominijose pirkti daug pigiau.

Bet ir čia gali būti blogų dalykų. Jeigu Britanija ir kitos šalys negalės įpirkti amerikiečių prekių, tai rinkos susiaurės ir teks uždaryti nemažą skaičių įmonių.

Pinigų nuvertinimas nėra priemonė krizei pašalinti. Tai būdas praplėsti eksportą savo iškaščiais.

"Francūzų Kraujas Nėra Pardavimui"

PARYZIUS. — Maurice Thorez, Francūzijos Komunistų Partijos sekretorius, kalbėdamas jūrininkam, Loriento laivyno bazėj, pareiškė, kad Jungtinių Valstijų finansieriai ir militaristai ruošia karą prieš Tarybų Sąjungą, bet Francūzijos žmonės nedalyvaus tame kare. "Francūzų kraujas nėra pardavimui už Amerikos dolerius", pareiškė jis.

Jaques Duclos, kalbėdamas kitoj vietoj nurodė, kad pasirašydama Atlanto Pakto Francūzijos valdžia pardavė savo sielą, bet ji negalės paroduoti Francūzijos žmonių.

Lyderių Klikos Kovoja Už Kongreso Kontrolę

CALGARY. — Nuo pradžios konvencijos paaikškėjo, kad Frank Hall ir jo sėbrai, kurie privertė Trades and Labor Kongreso prezidentą Bengough atsistoti prieš Kanados jūrininkus, pasiryžę paimti Kongreso vadovybę į savo rankas.

Nors prezidentas Bengough nusileido ir pilnai pasidavė Hall reakcinei linijai, tačiau Hall ir jo šalininkai pasirengę jeigu ne visai išspirti Bengough, tai nors didžiumą vietų užimti, kad bū-

Žuvo Virš 200 Aike Gaisro

TORONTO. — Iš penktadienio į šeštadienį naktį čia priplaukoj sudegė ekskursinis laivas Noronic. Kadangi laivas buvo medinis, malnavotas, tai gaisras buvo labai staigus ir dėl to daugelis nespėjo išbėgti. Kiti buvo užklupti bemiegant ir sudegė kambariuose.

Jau 121 lavonas ištrauktas iš sudegusio laivo. 85 nesurandama. Galimas daiktas, kad nekuri iš dingusių vėliau atsiras, bet gali būti ir tas, kad jie visi yra sudegę ar nuskendę.

Iš sudegusių labai mažas skaičius atpažinta. Daugumos nebus galima atpažinti.

Gaisro priežastis dar neištirta, bet spėjama, kad kas nors numetė degantį cigaretę, o gal užmigo lovoj su degančiu cigaretę. Laive buvo likerio baras ir daugelis buvo gerai iškauşę.

AMERIKOS ŽMONES KOVOS UŽ TAIKĄ

TORONTO. — "Amerikos žmonės kovos už taiką," pareiškė Dr. J. G. Endicott, sugrįžęs iš Meksikos, kur jis su kitais kanadiečiais dalyvavo Amerikos kontinento šalių taikos kongrese Meksikos mieste.

Jis pranešė spaudos atstovams, kad spalio 9 dieną yra šaukiamas masinis mitingas Massey Hall, kur jis, kaip delegacijos galva, išduos raportą apie atsibuvusį Taikos Kongresą Meksikoje.

ty galima kontroliuoti Kongreso vadovybę.

Darbininkų reikalai šioje konvencijoje iškeliami tikrai kaip pripuolami dalykai ir priemonės kovoje už pozicijas. Delegatai daugiau laiko praleido viešbučių kambariuose sukalbiaudami vieni prieš kitus, negu konvencijoje.

Daugelis delegatų atvyko unijų centrų (Jungtinėse Valstijose) lešomis ir su instrukcijomis palaikyti Hall kliką. Hall ir kiti atžagareiviai buvo pasimoję praverinti tarimą, kad delegacijos balsuotų ištisais blokais, užkertant progą delegatams pasireikšti neprigulmingai. Matyti ne visi pilnai Hall nuomonės. Sumanytas nebuvo priimtas.

Šio Kongreso konvencijos atsižymėdavo demokratiškumu, darbininkų reikalų susirūpinimu. Šioj konvencijoje to nėra. Ji daugiau panaši į konservatų ar liberalų partijų konvencijas.

Dabar sunku pasakyti, kuri klika laimės. Balsavimai dar neatėjo. Bet jau aišku, kad vidutinė kova užvirė ir tęsis, kol darbininkai nesusipras ir neprašalins intrygantų.

"Kovosime Visi Bendrai už Laisvę"

NEW YORK. — Henry Wallace gavo sveikinimą iš madame Sun Jat-sen, kurios vyras uždėjo Kinijos respubliką ir skaitomas Kinijos Jurgiu Washingtonu.

Madame Sun sako: "Mes kovosime bendrai su jumis ir visais progresyviais žmonėmis visame pasaulyje už laisvę, apšvietą ir kultūrą."

Sun Yat-senienė yra sesuo gen. Čiango žmonos, bet ji eina su Kinijos liaudies valdžia, o ne su nacionalistais.

MASKVA. — Tarybų Sąjungos spauda rašo: Heusso išrinkimas vakarinės Vokietijos prezidentu, o Andenaerio premjeru reiškia, kad vokiečių fašizmas ten, anglių amerikonių globoje, iš naujo kelia galvą.

Pasidairius Po Kanada

Jungtinės Valstijos uždarė rubežių visam laikui Robertui Carlinui, International Mine, Mill and Smelter Darbininkų unijos lyderiui. Girdi, jis palaikys ryšius su komunistais.

Toronto laikraščių reporterių užklaustas, Carlin pareiškė, kad jis niekad nebuvo komunistu ir dabar nėra. Taipgi jo vadovaujamoje 10,000 nikelio kasėjų unijoje jokio komunizmo nėra. Bet jeigu didžiūma narių to pageidautų, sako jis, tai jis nesipriešintų, nes demokratija užtikrina nariams laisvę turėti savo pažiūras.

Kanados Darbininkų Kongresas, kontroliuojamas socialistų, suspendavo jo uniją už pasipriešinimą plieno darbininkų unijos lyderiams, kurie pasimėgo paveržti darbininkus iš mainierių unijos net keliose mažesnėse vietose. Jis pareiškė, kad mainieriai greičiausiai nebegrįš į Kongresą.

Kanados gyventojų skaičius dabar yra 13,545,000 asmenų, kaip praneša statistikų biuras.

Prisidėjimas Newfoundlando pakelė 348,000, o nauji emigrantai — 125,000. Per praėjusius metus buvo 225,000 prieauglio, tai yra, ant tiek daugiau gimimų, negu mirimų.

Tiktai viena provincija nuapolė gyventojų skaičiumi — Prince Edward Island. Ji sumažėjo 3,000 gyventojų. Visos arba pakilo arba ant vietos stovė.

Anglikonų bažnyčios viršininkai nutarė išmesti iš savo vedybinių maldų žodžius, kur nuotaka pasižada klausyti vyro.

Reiškia, dabar anglikonų bažnyčioje nuotakos nebepasizadės klausyti savo vyrų. Jeigu geras vyras, O.K., o jeigu ne, tai...

Praėjusią savaitę atsidarė 21 Kanados parlamento sesija. Valdančioji liberalų partija užpildė ne tik savo pusę, bet gerą dalį ir kairėj, kur sėdi opozicinės partijos. Liberalai turi 186 atstovus, o opozicinės partijos kartu sudėjus tiktai 76 atstovus.

Šiai sesijai teks imti domėn, kad Kanadoje auga ekonominis krizis. Kai kas pranašauja, kad iki rudenio bedarbių armija pasiekės 300,000. Jau dabar prieš samdomo ofisų ilgą eilę bedarbių.

Falconbridge Nikelio Kasyklos pasirašė sutartį su nikelio kasėjų unija, pagal kurią nikelio kasėjų algos pakeliamos puseptinto cento į valandą.

Be to, kompanija sutiko

pridėti po 50 centų į mėnesį į socialės pagalbos fondą; dabar kiekvienas darbininkas mokės po \$1.00 ir kompanija po \$1.00 į mėnesį į minimą fondą. Išdirbusiems po 20 metų, bus duodamas trys savaitės apmokamų atostogų. Bus užmokėta už keturias statutines šventes. Civilinių švenčių metu dirbantiems bus mokama laikas ir pusė.

Vienas jugoslavų D.P. įsidrąsino ir pradėjo kabinėtis prie merginų viename restorane. Už tai jis buvo patrauktas teisman ir dabar bus išdeportuotas.

Jis giriasi, kad Europoje studijavo muziką ir filosofiją universitetuose.

Legijono konvencija pasisakė prieš panaikinimą butų nuomos kontrolės.

Ji nurodo, kad butų stoka tebėra didelė ir panaikinimas kontrolės išsuktų daug apsunkinimų namų neturintiems žmonėms.

Kanadietis

Mirė Dar Nesenas Aleksas Timpa

VANCOUVER. — Rugsėjo 11 d. naktį, po ilgos ligos, mirė Aleksas Timpa, sulaukęs 51 metų amžiaus.

Velionis buvo kilęs iš Naujesio miestelio, Tauragės apskrities. Į Kanadą atvyko 1928 metais.

Jis, kaip ir didelė didžiūma darbininkų, dirbo visur, daugiausiai prie sunkių darbų, o tas ir kitos išnaudojimo tvarkos aplinkybėse, iščiulpė sveikatą pirma laiko.

Keletą metų atgal skaitė Liaudies Balsą ir kartais kiek galėdamas paremdavo darbininkų judėjimą, gi vėliau — jautėsi gyvenimo apviltas visiškai ir nematė niekur išeities.

Jo buvusi žmona Zosė gyvena kur nors Kanadoje.

Laidotuvėse dalyvavo septyniolika asmenų, pora kaimynų iš Lietuvos ir keletas pažįstamų. Laidotuvėmis rūpinosi "Social Welfare", o religinį patarnavimą suteikė katalikų kunigas A. Traškevičius, vienas iš nesena atvykusių lietuvių. Grabnešiais buvo A. Miklovis, E. Gerulaitis, P. Visockis, J. Venckus ir A. Grinkus. Kitomis laidotuvių smulkmenomis rūpinosi Karpavičiai, Kriščiūnai ir Miklovis.

Kunigas Traškevičius išspaudė ne vienam dalyviui ašaras, kada išsiėmęs ką tai iš popierėlio pasakė: Aleksandrai, užberiu keletą smiltelių Lietuvos žemelės, kurią tu taip troškiai pamatyti. Lai

Airiški amerikiečiai New Yorke pasitiko Beviną ir Kripsą su demonstracija, kurios priešakyje buvo teisėjas

M. T. Troy. Airiai reikalauja, kad Britanija ištrauktų savo kariuomenę iš Airijos ir nesikištų į jos reikalus.

Koncertas Koridoriuje

WINNIPEG. — Vietinių tarybininkų jaunimo klubas čia su sąjungininkų talka višą mėnesį bėgiojo po stabas pardavinėdami tikietus dėl Nepriklausomos Lietuvos rengiamo koncerto Winnipego auditorijoje, kur telpa 4,000 žmonių. Parąvinėtojai pasakojo, kad dainuos ponias Kardelienė, o jos kvietėjai sudarė kitą dalį programos. Girdi, bus didelis koncertas, kokio Winnipege nėra buvę. Tikėtai kainavo 75 centus, \$1.00 ir \$1.50.

Rugsėjo 11 dieną nusiskubinau į tą Winnipego auditoriją. Durų sargas parodė, kaip užlipti ant koridoriaus viršaus, kur radau būrelį dipukų ir kelis senus kanadiečius. Sėstis galėjo kur kas norėjo, nors įeinant sakė, kad brangesnius tikietus turintieji eiti į priešakį, o pigesnius — į užpakalį. Bet vieta tokia maža, kad nesudarė skirtumo, kur tu buvai. Man atrodo, kad mūsų pačių klube būtų buvę geriau. Bet kaip gi tu tokią dainininkę kviesi į tokią mažą vietą. Geriau nors koridoriuje, bet auditorijoje.

Ponia Kardelienė padainavo kelias dainas. Reikia pripažinti, kad ji dainavo gražiai. Bet tas ir buvo viskas, išskyrus porą dipukų, kuriuos padainavo ir padeklamavo irgi gana gražiai. Tai ir visas "koncertas", trukęs ne visai pilną valandą su 15 minučių pertrauka.

Prieš uždarant koncertą užsoko ant "scenos" senas kanadietis Liaukevičius, kuris paliejo savo barščius prieš dabartinę Lietuvos valdžią. Jis yra vienas iš tų, kurie renka dolerius "atpirkimi nuo bolševikų Lietuvos",

būna lengva tau ir šios šalies žemelė.

A. G.

kaip kad jie atpirko Vilnių nuo lenkų.

Kardelienė Ekskomunikuota

Liaudies Balse buvo rašyta, kad Montrealo lietuvių parapijos klebonas neleido Kardelienei giedoti bažnyčioje kaip "didelei griešninkei". Tas pats atsitiko ir čia.

Ponia Kardelienė norėjo, kad Winnipego lietuvių parapijos klebonas leistų jai atgiedoti šventas mišias, bet lietuvis kunigėlis, kuris prie šv. Pauliaus kolegijos kopytėlė (sklepe) sekmadeniais atlaiko mišias ir pasako lietuvišką pamokslą kelioms dipukėms, neleido. Girdi, ji esanti nepraktikuojanti katalikė.

Tarybininkai taip sugriaudino dėl to, kad tarybininkų skyriaus pirmininkas Metulionis, kuris kartu su Kardeliais viename orlaivyje atlėkė iš Anglijos, nuėjo pas italų kunigą ir užpiko mišias, kad tik leistų Kardelienei giedoti bažnyčioje. Na, ir kaip tu čia dabar, gavęs pinigų, nelesi giedoti. Taigi, Kardelienė vistiek gavo progą atgiedoti Winnipege "šventas mišias".

Dalyvis

Kolūkiečių Vaikai Stoja į Aukštąsias Mokyklas

KAIŠIADORYS. Kaišiadorių gimnaziją šiais metais baigė 18 žmonių. Beveik visi jie — kolūkiečių vaikai. Dabar jie stovi į aukštąsias ir specialias respublikos mokyklas. Baigęs gimnaziją aukso medaliu komjaunuolis A. Raudeliūnas, "komjaunuolio" artelės valstiečio sūnus, nutarė mokytis Kauno

Kunigai Reikalauja Laisvės Komunistams

NEW YORK. — Tarpe 75 Illinois valstijos pikietuojančių Foley Aikštės teismabūtį, reikalaujant laisvės Gilbert Greenui, Komunistų Partijos šioj valstijoje pirmininkui, buvo penki protestuojantys kunigai.

Jie nevien pikietavo, bet jie sakė seks teismo eigą ir sugrįžę raportuos bešališkai savo parapijonams, supažindins juos su komunistų byla.

Šie kunigai veikia Civilių Teisių Kongrese. Jie yra — Verle Blair, Church of Our Master kunigas; Ralph Waldo Bushbee, presbiterijonas; Harvey Grandy, New Hope Baptist Church; H. M. Hooper Risen, Holy Nazarene Church, ir Emerald Olson tos pačios bažnyčios, iš Whiting, Indiana.

Radio skelbia, jog teisėjas Medina pasmerkė 30 dienų kalėjimą Carl Winter, kuris atsisakė aiškinti, ar jo uošvis buvo tūloje komunistų sueigoje.

Konstitucija užtikrina teisę liudininkui ar teisiamajam neatsakyti į klausimus, jei tie klausimai kokiu nors būdu kenkia pačiam klausiamajam, bet teisėjas Medina to matyti nepaiso.

JOHN L. LEWIS IR VEL NAUJIENOSE

PITTSBURGH. — John L. Lewis vadovaujami mainieriai vėl juda. Galimas daktas, kad jie išsivers į streiką, kad laimėti savo reikalavimus.

480,000 anglies kasėjų pradėjo kartoti sloganą: "Nėra pensijų fondo, neiname dirbti."

universiteto technikos fakultete. Kolūkiečių Karaliaus ir Tomkaus vaikai stovi į Vilniaus pedagoginį institutą.

Jaunosios kolūkietės Šulgaitė, Šestokaitė ir Zujūtė, pasirinko žemės ūkio ir veterinarijos akademijas.

Į respublikos aukštąsias mokyklas stovi taip pat ir kitų apskrities gimnazijų abiturientai.

(ELTA)

Lietuvis Barberis

Stag Barber Shop

Skubus ir Geras Patarnavimas

P. MOTIEJUNAS Savininkas

640 Main St., Winnipeg

Norintieji susitikti su savo tautiečiais užleikite!

NATIONAL HOTEL

655 MAIN ST., WINNIPEG, MAN.

Įvairios rūšys alaus, taipgi kambariai nakvynėi. Sav. Peter Chernecki

Pasidairius po Tarybų Lietuvą

Tryškių Valsčiaus Elektrifikacijos Planas Tampa Tikrove

KURSENAI. — Į Tryškių valsčiaus elektrifikavimą darbai įsijungia vis daugiau žemės ūkių artelių — seniau susikūrusių ir jaunų. Tai įgalino statybą pradėti ne vienose, bet ir karto dviejose — Rakiškėse ir Sukončiuose. Pirmąją hidroelektrinę statė penki kolūčiai — Lazdynų, Pelėdos, vardo, „Bangos“, „Svyturio“, „Vienybės“ ir „Tarybinio žemdirbio“. Septintos žemės ūkių artelės išvien stato antrąją jėgainę. Abi jėgainės sudarys vienišą šviesos ir energijos tiekimo grandį.

Statytos vietose kolūkiečiai jau atliko nemažos apimties darbus. Sukončiuose žemės darbu apimtis siekia 1,4 tūkstančio kubinių metrų, o Rakiškėse — 3,8 tūkstančio. Užtvankoms atvežta 830 kubinių metrų akmenų, dideli smėlio, žvyro, miško medžiagos kiekiai. Išvalyta 1,600 kvadratinį metrų upės vagos.

Dramos Teatro Rekonstrukcijos Projektas

Architektūros reikalų valdyba patvirtino Lietuvos T-SR Valstybinio dramos teatro rūmų rekonstrukcijos projektinę užduotį.

Projektu numatyta išplėsti rūmus, rekonstruojant esamas ir pristatant naujas patalpas. Bus padidinta scena. Iškilis nauji dekoracijų sandėliai, visai kitaip atrodys rūbinė, vestibulai.

Teatras gaus moderniškus techninius įrengimus — scenos aparatūrą, prožektorius ir t.t.

V. Golovinskas

Moterys Prie Metalo Apdirbimo Staklių

KAUNAS. Trečdali „Skardos“ fabriko darbininkų sudaro moterys. Daugelis jų įgijo metalininko specialybę. Darbe pasižymi stancuotojos Rimkevičiūtė, Zambacevičiūtė, Stankevičiūtė ir kitos. Dvylika moterų išėjo techniminimū. Geriausi os stachanovininkės įrašytos į Vietinės pramonės ministerijos garbės knygą. Jų darbas pasižymi aukšta kokybe.

(“Tiesa”)

Pirmoji Pusės Milijono Plytų Partija

KAISIADORYS. Apskritis pramonės kombinatas įrengė naują plytinę. Prasidejo sparti gamyba. Įmonė pateikė pirmąją pusės milijono plytų partiją. Plytos skirtos naujosioms kolūkių ir tarybinių ūkių statyboms.

Miekvieną Sekmadienį Koncertas

V. Balsys

Sveikatos Apsaugos Žymūnai

TSRS Sveikatos apsaugos ministro įsakymu grupė Tarybų Lietuvos medicinos darbuotojų, kurie pasižymėjo gydymo organizacijos ir visuomeniniame masiniame sveikatos apsaugos darbe, apdovanoti „Sveikatos apsaugos žymūno“ ženklieliais. Tai — Varnių (Telšiai apskr.) ambulatorijos vedėjas gydytoja A. Bacevičiūtė, Salantų (Kretingos apskr.) ambulatorijos vedėjas gydytojas K. Drozda, Kauno kūdikių namų darbuotojai drg. Stanevičiūtė ir Standiauskaitė, Vilniaus kūdikių namų pedagogas drg. Bernas, eilės apskričių sveikatos apsaugos skyrių vedėjai — drg. Štyra (Vilkaviškio apskr.), drg. Tichonovičius (Ukmergės apskr.), drg. Kazanauskienė (Vilniaus ap.) ir Vyriausiosios farmacijos valdybos viršininkas drg. Eišvydis.

(“Tiesa”)

Po 7,5 Hektaro Per Dieną

UTENA. Nuimant derlių „Žaibo“ kolūkyje aukštą darbo našumą pasiekė piovėjas Stasys Rinkauskas. Esant 5 ha normai, jis per pirmąją dieną nupiovė 5,5 ha ir, nuolat didindamas išdirbį, pakėlė jį iki 7,5 ha per dieną.

Štai ką pasakoja Stasys Rinkauskas apie savo darbo metodus:

— Prieš išeinant į laukus mane įaudino viena mintis: ar negalima padaryti piovėjo darbą našesniu? Rytinių sričių kolūkiečių pavyzdžiu aš paruošiau savo darbo grafiką, apgalvojau griežtą dienos tvarką.

Į darbą išeinu, nelaukdamas kol nudžiūsta rasa — 5 val. ryto. Mano kertamoji aprūpinta atsarginiais peiliais, pilnu komplektu reikalingų sutrikimams pašalinti įrankių. Po 3-4 valandų darbo darau 10 minučių pertrauką mašinos dalims patepti. Du kartus per dieną keičiu peilius. Pietų pertraukai pasibaigus, apžiūriu mechanizmą, pakeičiu arklius.

Prieš išeidamas kirsti drg. Rinkauskas visuomet apžiūri iškirstąjį barą. Jo kertamoji aprūpinta grūdų gaudytuve.

Iki derliaus nuėmimo pabaigos drg. Rinkauskas išipareigojo nukirsti ne mažiau kaip 100 hektarų grūdinių kultūrų.

(ELTA)

Kiekvieną Sekmadienį Koncertas

KAUNAS. Apie 300 kolūkiečių susirinko į Dzeržinskio vardo (Čekiškės valsč.) kolūki. Čia atvykęs Kauno ryšių amatų mokyklos Nr. 10 meno saviveiklos kolektyvas surengė vietos gyventojams du koncertus.

Amatų mokyklos mokiniai padainavo eilę dainų. Pasirodė liaudies šokių grupė, kuri atliko eilę liaudies šokių. buvo padėklamuota eilėraščių.

Kauno ryšių amatų mokykla Nr. 10 panašias išvykas į apskritis kolektyviai ūkius ruošia kiekvieną sekmadienį.

J. Linka

Respublikinio Stadiono Rekonstrukcija

Vilniaus miesto rekonstrukcijos planas numato respublikinio stadiono išplėtimo darbus. Stadiono teritorija, išplėtus ją ligi pat Neries, sudarys 18 ha. Numatyta ant esamo pylimo įrengti žiedines betonines tribūnas, ku-

rios kartu su esamąja turės 18 tūkstančių vietų. Padidės ir krepšinio, tinklinio ir teniso aikštelių skaičius. Prie Neries krantų bus įrengta nauja vandens sporto stotis.

V. Golovinskas

Gaminti Pigiau, Sparčiau, Daugiau

SIAULIAI. Nuolat auga ošos ir avalynės kombinato „Elnias“ gamybinis pajėgumas. Dažar kombinatas palyginti su pirmaisiais pakeičia metais gaminių išleidžia kelis kartus daugiau. Nuolat gerėja gaminių kokybė, mažėja savikaina. 24 brigados lenktyniavo dėl paikios kokybės brigados vardas. Pirmarūšės avalynės išleidžiama iki 80 procentų. Žymus kiekis visų rūšių gaminių pagaminta iš sutauptos žaliavos. Žaliavos taupymo darbe našumo pakėlimo ir pirmos rūšies plano viršijimo dėka kombinatas gavo daugiau kaip milijoną rublių pelno. Elniečiai išvermingai kovoja dėl to, kad šiais metais būtų pagaminta tiek avalynės, kiek numatyta 1950 metų plane.

(“Tiesa”)

VIENYBĖ

G. METELSKIS

(Taša)

Į mokslinės konferencijos tribūną Meškuičiuose vienas paskui kitą pakilo kolūkiečiai ir pranešinėjo, kiek jų artelėse šį pavasarį bus pasėta dobilų, motiejuko, lubino, vikių. Daugelis jų pirmą kartą, tik ščia sužinojo, ką derliui reikšia daugiametės žolės. 20 metų turi žemė il-sėtis kol sugrįš jos derlingumas. Žolių pasėliai tą darbą atlieka 10 kartų greičiau.

Tris dienas klausėsi suvažiavę iš įvairių respublikos kampelių kolūkiečiai mokslininkų pranešimų. Vis aiškiau jie ėmė įsivaizduoti žalienu žemdirbystės sistemą, vienintelę pasaulyje, kuri nebijo jokių stichinių gamtos jėgų. Pasidarė aišku: jeigu Lietuvos kolūkiečiai panaudos ją savo laukuose, jie visuomet galės surinkti gausius derlius.

Šiaulių apskrities kolūkių tarpe yra vienas, kuris yra pavadintas „Naujoji vaga“. Sunku nesutikti su valsčiaus agronomu Skeriečiu, kuris sako, kad jo pavadinimas yra simboliškas. Jis iš tiesų pabrėžia, kad kolūkiniai plūgai naujaip kelia vagas lauke.

Įsikūrus kolektyvinių ūkių santvarkai iš pašaknų keičiasi visa agrotechnika, visi pasėlių priežiūros metodai. Šimtmečius vartojo Lietuvos valstiečiai akėčias. Tikėda-

miesi paimti iš žemės kuo daugiau, jie iki septinto prakaito arė ir akėjo žemę. Bet to valstiečiai nežinojo, kad perdaug purenti žemę yra žalinga, kad nuo to ji nustoja savo struktūros, vadina-si, ir derlingumo.

Per pertraukas tarp posėdžių kolūkiečiai kalbėjo apie žiemkenčių akėjimo reikšmę. Čia buvo apie ką pakalbėti. Ir ne tik todėl, kad toji svarbi agrotechnikos priemonė — žiemkenčių akėjimas — aplamai Lietuvoje nebuvo vartojama, bet ir todėl, kad amžinasis žemdirbio palydovas — akėčios ūmai pasirodė tinkamomis šiam tikslui.

Šitai lauzomi senieji, pasenusieji įpročiai. Juos pakeičia taisyklės ir priemonės, kurios yra tiksliai suderintos su priešakiniu tarybinio mokslo, ir jas kolūkiečių masėse skleidžia įžymieji respublikos mokslininkai.

Kartu su įpročiais lauzomos ir normos, seni matai dėl derliaus gavimo, pieno primelžimo, runkelių cukringumo, linų kokybės, kultūrų išplėtimo. Juk tai faktas, jog visos žemės ūkių artelės nuėmė didesnį kviečių, rugių, linų, bulvių, daržovių derlių, negu valstiečiai nuimdavo prieš susijungus į kolūkius.

Mokslų Akademijos sesijoje kolūkyje dalyvavo daugelis socialistinės žemdirbys-

tės pirmūnų. Šiaulių apskrities kolūkiečių „Pirmyn“ brigadininkas Pikelis pernai surinko po 21,4 centnerio rugių derlių iš hektaro 32 hektarų plote. Grandininkas Brinius surinko po 150 pūdų miežių. Rumbino vadovaujanti artelės „Naujoji vaga“ kolūkiečiai gavo tokį derlių, kad kiekvienam teko už darbdienį po 12 kilogramų grūdinių.

Bet dabar ir šitie pasiekimai — nuėmėtas etapas. Dabar, kuomet Tarybų Lietuvos kolūkiečiai kasdien auga ir stiprėja, kuomet jie ir pagalba ateina priešakinis tarybinis agrobiologijos mokslas, yra galimybė pasiekti dar gausesnių derlių. Šio atžvilgiu būdinga yra Šiaulių apskritis, kuri pagrinde yra kolektyvizuota. Jokių pernai vidutinis grūdinių kultūrų derlius sudarė 13,4 puše centnerio iš hektaro, tai šiemet apskritis kovoja „dėl 15-16 centnerių iš hektaro.

Atskiri socialistinių laukų pirmūnai prisiima dar aukštesnį išipareigojimą. Komjauniminė jauniminė Vytauto Griniaus grandis kolūkiečių „Pirmyn“ nori išauginti po 29 centnerius kviečių derlių iš hektaro 12 hektarų plote. Prano Kumpio grandis iš artelės „Raudonoji vėliava“ tikisi nuimti po 25 centnerius miežių kiekvienam jai priskirtų 30 hektarų plote. Brazdžionytės grandis iš artelės „Pirmyn“ kovoja dėl 450 centnerių cukrinių runkelių iš hektaro. Tarybinio ūkio „Ginkūnai“ melžėja Vaugauskaitė žada iš kiekvienos karvės primelžti po 4,500 litrų pieno. Tatai yra pustrėčio karto daugiau už vidutinį pieno primelžimą apskirtyje, kuris užplanuotas šiemetam.

Milžiniškų galimų, kuriuos žemdirbiams atskleidžia socialistiniai žemės ūkių tvarkymo metodai, akivaizdiniu pavyzdžiu yra Lietuvos tarybinių ūkių bei kolūkių priešakinių žmonių pasiekimai. Grandininkams Pranui Žmiejauskui, Antanui Miklušui, Jonui Jodinskiui, Juozui Lekavičiui suteiktas garbingas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas; dešimtys socialistinės žemdirbystės darbuotojų apdovanoti Tarybų Sąjungos ordiniais ir medaliais.

Visiškai kitaip ėmė kolūkiečiai žiūrėti į visą žemės ūkių darbų kompleksą. Neįmatuojamai išaugo jų reikalavimai žemei. Visu ūgiu prieš kolūkiečius iškilo didysis mišūrininis uždavinys — nelaukti malonių nuo gamtos, o paimti jas nuo jos.

Tiktai mokslo bei kolūkinės praktikos vienybė gimta neregėti derliai. Taip buvo broliškose tarybinėse respublikose, taip yra ir bus Tarybų Lietuvoje.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Katna:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50
Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75.
Atskira kopija 6 centai

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto, 3, Ontario, Canada.
ASMENISKAI KŪRIPKITES: 160 CLAREMONT ST., TORONTO

Telefonas: WAverley 0592

UŽKIRSTAS KELIAS ISNAUDOJIMUI

Berno ir mergos likimas Lietuvoje, kaip ir kitur, buvo nepaprastai sunkus. Jie gaudavo mažiausį atlyginimą už savo darbą, darbas buvo neapbružiuotas, nebuvo jokio pasiskundimo ar užtarimo. Samdytojai galėjo elgtis, kaip jiems patiko. Dabar padėtis visai kita. Bernų ir mergų padėtimi rūpinasi valstybė. Valstiečių laikraščio kalendoriuje už 1949 metus randame štai ką apie Lietuvos bernų ir mergų apsaugą nuo išnaudojimo:

"Valstybė įpareigoja samdytoją sudaryti su samdiniu rašytinę samdos sutartį ir nustatė samdos taisykles.

"Rašytinėje samdos sutartyje turi būti nurodyti pagrindiniai darbai, kuriems samdomas darbininkas, samdos laikas, darbo užmokesčio dydis, rūšis ir išmokėjimo terminai. Darbo užmokesnis negali būti mažesnis, kaip tarybinio ūkio darbininko atlyginimas, skaičiuojant pinigais, natūra ir kitokiomis atlyginimo rūšimis. Be darbo užmokesnio, samdytojas turi nemokamai teikti darbininkui tinkamą gyventi butą, šviesą, kurą ir maistą. Maisto turi būti duodamas toks pat kiekis ir tokios pat kokybės, kokį valgo paties samdytojo šeima. Duodami samdiniui drabužiai ir avalynė į darbo atlyginimą neįskaitomi.

"Sutartasis darbo atlyginimas mokamas už aštuonių valandų darbo dieną. Apmokėjimas už prailgintą dieną nustatomas atskirai. Už pirmas dvi valandas antvalandinio darbo mokama pusantro karto daugiau, už sekančias — dvigubai.

"Už samdos sutarties taisyklių pažeidimą samdytojas atsako įstatymų numatyta baudžiamąja tvarka."

Šiame reikale Kanados valdžia galėtų pasimokinti iš Tarybų Lietuvos. Čia samdiniai neturi nustatyto minimumo atlyginimo, darbo laiko apbružavimo. Bernai ir mergos Kanadoje yra užmiršti žmonės.

AR VERČIA JUNGTIŠ I KOLEKTYVUS

Tarybinės Lietuvos niekintojai dažnai rėkia, kad tarybinė valdžia verstina varo valstiečius į kolektyvus. Su tuo negalima sutikti. Skaitant Tiesą ir kitus Tarybų Lietuvos laikraščius matosi aiškiai, jog kolektyvinis judėjimas nėra kokios nors prievartos darbas, o savanoriškas pasisukimas. Kur valstiečiai pažangesni, tenai jie smarkiau organizuojasi. Kur jie atsilikę, tenai labai lėtai.

Šiaulių apskrityje beveik visi valstiečiai suėjo į kolektyvus. Tuo tarpu yra tokių vietų, kur darbas beveik nepradėtas, nors jau keli metai praėjo nuo to laiko, kada kolektyvizacija prasidėjo. Pavyzdžiui, Žemaitkiemio valsčiuje, Ukmergės apskrityje, yra tik vienas kolektyvas visame valsčiuje. Yra daugiau tokių valsčių.

Žemaitkiemio valsčiaus atsilikimą iškelia Tiesa, Vilniuje išeinąs laikraštis. Pasirodo, kad valsčiuje trūksta veikėjų, valstiečiai atsilikę. Jie seka užpakalyje visame kame.

Jeigu būtų prievarta, tai visur būtų pilnai įvykdyta kolektyvizacija, panašiai kaip Šiaulių apskrityje.

KUO GUBERNATORIUS SUSIRŪPINĖS

Iš Albanijos, N. Y., praneša, kad New Yorko gubernatorius Thomas E. Dewey nori prarasti tyrinėjimą, kas ten per "policiją" buvo, kuri saugojo Paul Robesono simpatikus laike koncerto Peekskill apylinkė. Kad vietos ir valstijos policija leido fašistams mušti koncerto dalyvius, tai jam nei kiek neapeina.

Matote, koncerto rengėjai buvo sudarę apsaugos būrius iš unijistų ir kitų organizacijų narių. Jie palaikė tvarką ir išsaugojo koncerto dalyvius nuo mušėjų. Gubernatorius įsivaizduoja, kad tai "komunistų policija" ar kokie nors "smogikai".

Koncerto rengėjai "nusižengė" sudarydami apsaugą nuo fašistinių gaujų.

KAS NAUJO PASAULYJE

Britų, amerikiečių ir kanadiečių konferencija Vašingtone, kiek galima matyti iš pranešimų apie jos eigą, eina sunkiu keliu. Amerikiečiai truputį nusileido, bet jų nuolaidos vargiai vertos atydos. Pavyzdžiui, britams leidžiama Maršalo doleriais pirkti kviečius Kanadoje. Kas liečia britus, jiems tas pats, ar jie perka kviečius Jungtinės Valstijose, ar Kanadoje. Mums, kanadiečiams, tas truputį palengvina, bet ne britams.

Kanados atstovai pasižadėję pirkti Britanijoje cino ir gumos ir krauti į sandėlius dėl netikėtų reikalų už \$50,000,000. Tas gali bent kiek palengvinti britams, bet labai mažame kiekyje.

Amerikiečiai darė didelį spaudimą, kad britų pinigai būtų nuvertinti. Pietų Afrika norėjo pakelti aukso kainą, bet amerikiečiai nepriėmė.

Britų pinigų nuvertinimas galės bent kiek padėti pakelti eksportą, bet britams teks dar labiau susiveržti, nes jų perkamoji jėga nupuola.

Keturi Francijos kardinolai išleido pareiškimą, kad jie nepalaikys kapitalizmo krusados prieš komunizmą, kadangi ir kapitalizmas esąs materialistinis, kaip ir ko-

munizmas. Bažnyčia negalinti stoti už vieną ar kitą. Bet jie ragino katalikus neveikti kartu su komunistais, nes popiežius ekskomunikuosius juos.

Vienas parlamento narys, komunistas, pareiškė, kad kardinolai talkos prie padėties. Jie esą išsigandę komunistų įtakos augimo Francijoje.

Korespondentai, kurie važinėjo po Ispaniją, patyrė, kad ispanai visai nesimpatizuoja Frankui ir jo režimui.

Jie sako, kad niekur kitur katalikų dvasiškija ir jos palaikoma valdžia taip negina dvarų ir fabrikantų, kaip Ispanijoje. Ispanai gyveną tiesiog vergiškai.

Senatorius Tom Connally, administracijos minties reišėjas užsieniniais klausimais, išsireiškė, kad jeigu Britanija ir Jungtinės Valstijos galėtų veikti iš vieno, tai jos galėtų valdyti pasaulį.

Bet Jungtinės Valstijos ir Britanija negali veikti iš vieno. Nors jos ūderina savo veiksmus antitarybinėje veikloje, tačiau šiaip visur jų interesai labai kertasi.

Kadangi Attlee valdžia atsisakė patenkinti pusės milijono gelžkeliečių reikalavi-

mus pakelti algas, tai spėjama, kad gelžkeliečiai eis į "streiką".

Jie ketina streikuoti daugelį dirbant.

Gelžkeliečiai reikalauja pakelti algas 10 šilingų į savaitę.

Britų dominijų konferencijoje, kuri įvyko šiomis dienomis, Indija ir Pakistanas pasisakė prieš dalyvavimą Atlanto pakte.

Indija ir Pakistanas turi užtektinai savo problemų. Be to, šios abi šalys negalėsiančios tapti Atlanto pakto dalyvėmis dėl Indonezijos. Kol indonezų troškimai nebus išpildyti, sako Pakistano atstovas, tol mes negalėsime susidėti su Atlanto pakto šalimis.

Olandija, kaip žinia, yra Indonezijos valdovas, kurį indonezai kovoja, o Olandija yra Atlanto pakto dalyvė.

Fordas atmetė unijos reikalavimą pensijų, dar dviejų apmokamų švenčių ir didesnių premijų už naktinį darbą.

Fordas apskaičiuoja, kad tas viskas atsietų \$13,449,000.

Atrodo, kad Fordo industrija turės streiką, jeigu derybės neatsinaujins.

Jungtinių Valstijų federalis apskrities teisėjas Medina įmetė į kalėjimą ant 30 dienų C. Winterį už tai, kad jis atsisakė teisme pasakyti, ar jo uošvis dalyvavo komunistų suvažiavime 1945 metais.

Taigi, teisėjas verčia žmones būti šnipais, o jeigu atsisako, tai grūda į kalėjimą. Girdi, atsisakymas išduoti kitus asmenis, kada teisėjas reikalauja, yra teismo paniekimas.

Dvylikos komunistų vadų teismas tęsiasi jau ilgas laikas. Jis suinteresavo visus amerikiečius. Advokatų organizacijos rengiasi tyrinėti teismą, nes iškyla aikštėn, kad jis vedamas labai šališkai.

Fašistų įsiutimas prieš Paul Robesoną neturi ribų. Jie du sykius bandė išdažyti jam rengtą koncertą. Pora šimtų žmonių sužeidė akmenimis ir kitais būdais. Bet ir to neužtenka.

Jie padegė namą žmogaus, kuris išnuomavo vietą dėl minimų koncertų.

Tai jums kultūra tų žmonių. Ir jie peršasi į civilizacijos gelbėtojus.

Traktorininkė

P. GAULĖ

Mergaitė mažai šią pažįstam,
Retai kolektyve ji lankos —
Gal būt, dar jauna traktoristė,
Bet traktorių valdo jos rankos.

Kiekvienas mes turim draugę,
Ir polką šeštadieniais sukam,
Ir darbu mes garbę išsaugom
Šaunaus kolektyvinio ūkie.

O ji iš visų mums šaunčiausia,
Ir myli kiekvienas mergaitę,
O kartais suėję paklausiam:
— Jūs arsit ir kitą savaitę?

— Žiūrėsim, —
Atsako ji iš lėto.
Ir niekur jinai nesidairo.
Atrodo mieliausia sėdėti
Vienai jai prie traktoriaus vairo.

O vagos banguopa lyg gyvos...
Žiūrėt nepabostų.
Taip miela, —
Nes ji į laukus kolektyvo
Įdėjo ir darbą, ir sielą.

Šeštadienį klube-skaitykloj
Visi iš eilės ją šokdina, —
Gal būt, ne visi jai patiktų,
Bet ryt išvažiuoja ji — žinom.

Ir štai susirinkę paprašom,
Kad rudenį vėl atvažiuotų,
Tačiau pabaigtuves mes švėsim,
Jos garbei iškelsime puotą.

Yra sa
turi, tam
tikro, g

Pavyz
kuriems
aukso n
dar pigi
šalyse, k
ras num
\$2.80.

Angla
kitiems
ti už am

Tautin
socialde
delį įvyk
arba die
turėjo

Lietuvos
ko 1430

Lenka
grobė k
nebuvo
kui, iš s
ir mirė.

Taigi,
demokra
šiai die
liškos k
būti užd
vos.

Kažin
faktą, k
turėjo k
vos kar

Paais
Krupav
Vyriaus
nimo P
Sidzikau

Sidzik
kad jis
išmestu

Kriks
spaudži
kur tik

Ne v
nimai
Dažnai

ja. Taip
dienį su
nosi at
Noronin

Kilus
stovint
virš 200
poros š

Atrod
daug nu
garu ar

Mūsų
dažnai b
deliu gė

Tiesa
kad bai
dažnai
navimu

Perda
draugiš
eigą ne
nesancia

Įsikal
mus, vis
turėti n
Reiki
turėti s

Pastabos

Yra sakoma, kad kas daug turi, tam ir dievas duoda. Iš tikro, gyvenime taip ir yra.

Pavyzdžiui, amerikiečiai, kuriems niekad dolerių ir aukso netrūko, dabar galės dar pigiau pirkti sterlingų šalyse, kadangi Anglijos svaras numuštas nuo \$4.03 iki \$2.80.

Anglams, kanadiečiams ir kitiems reiks daugiau mokėti už amerikiečių gaminius.

Tautininkai, liaudininkai ir socialdemokratai minėjo didelį įvykį: rugsėjo 8 dieną arba dieną, kada Vytautas turėjo būti apkarūnavotas Lietuvos karaliumi. Tas įvykis 1430 metais.

Lenkai pastoja kelią, pasigrobė karūną ir Vytautas nebuvo apkarūnavotas. Pasakui, iš susikrimitimo, apsirgo ir mirė.

Taigi, tautininkai, socialdemokratai ir klerikalai ir po šiai dienai verkia tos karališkos karūnos, kuri turėjo būti uždėta Vytautui ant galvos.

Kažin kada jie minės tą faktą, kad vokiečiai Urachas turėjo būti padarytas Lietuvos karalium, bet neišdege.

Paaiški, kad viešpats M. Krupavičius išėjo lauk iš Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto viešpatuką Sidzikauską.

Sidzikauskas davė žinoti, kad jis visai nenorėjo būti išmestu iš tos vietos.

Krikščionys demokrat a i spaudžia lauk savo prietelius kur tik jie gali.

Ne visuomet pasilinksminimai pasibaigia laimingai. Dažnai jie baigiasi tragedija. Taip buvo pereitą šeštadienį su tais, kurie linksminosi ant ekskursinio laivo Noronic.

Kilus laive gasrui, jam bestovint Toronto prieplaukoj, virš 200 asmenų žuvo, arti poros šimtų nukentėjo.

Atrodo, kad kas nors, per daug nusigėręs, užmigo su cigaru ar cigaretu dantyse.

Mūsų, lietuvių, baljai irgi dažnai būna sugadinti per dideliu gėrimu.

Tiesa, nebuvo atsitikimų, kad baigtusi nelaimėmis, bet dažnai baigiasi palaidu dainavimu ir nerimtumu.

Per daug svaigalų paverčia draugišką ir kultūringą suėgą nerimta ir moralę žala nešančia sueiga.

Isikaušus važiuojant į namus, visuomet yra pavojaus turėti nelaimę.

Reikia visur ir visuomet turėti saiką.

J. Y.

Kanada ir Jungtinės Valstijos turi visą eilę oro stočių Cornwallis salos, arti asigatoli šiaurėje. Nuotraukoj — liū.

Ką Kiti Rašo ar Sako

Evangelija Kovos Komunizmą

Mūsų laimingas kraštas susilaukė dar vieno nepaprasto svečio. So. Bostono Darbininkas garsiai praneša, kad pribuvo tiesiai iš Italijos "garsusis Italijos pamokslininkas misijonierius, kun. Riccardo Lombardi, Jėzuitas". Toliau sužinome, kad jis pribuvęs mokyti amerikiečius, kaip kovoti ir nugalėti komunizmą.

Jėzuitas Lombardi tvirtina, kad komunizmui nugalėti neužtenka nei Marshallo Plano, nei atominės bombos. Pasak Darbininko: "Jis moka įtikinti, kad jeigu mes neįgyvendinsime Evangelijos mokslo, mes nepajėgsime nugalėti didžiausio krikščionybės priešo — komunizmo".

Kas įdomiausia, tai kad, visi nusiraminkite, "tėvas Lombardi teigia, kad komunizmas, visai to nenorėdamas, ruošia dirvą krikščionybės atsigimimui".

Mums labiausiai patinka šito jėzuito misijonieriaus sekamas pareiškimas. Jis, tartum pirštu rodydamas Darbininko redaktoriams, kurie taip yra susižavėję atominės bombos galybe, šaukia:

"Atominės bombos nesunaikins komunizmo — sako Tėvas Lombardi. — Kad ji komunizmą ir sukludytų, tai jis vėl iš griuvusių atsikels, jei daugelis šeimų tebegyvens lindynėse ir rūsyse, be oro ir šviesos. Tokioms sąlygoms tebesant, negalime stebėtis, kad tie vargdieniai stengsis pagerinti savo būklę revoliucinėmis priemonėmis. Komunistai turi vadovybę, pasaulis jos neturi. Anti-ko-

munistai laukia kažkokių aiškesnio įkvėpimo ateityje. Tas įkvėpimas jau seniai yra duotas. Jis glūdi Evangelijoje". (Darb. rugs. 9 d.)

Lauksime, kada Darbininko bosas kunigas Urbonavičius ir Draugo bosas kun. Miciūnas liausis komunizmą plūdę, o pradės mokyti jėzuito tėvo Lombardi evangelijos: Jo misija bus skaitoma pilnai pavykusia, jeigu jai pavyks nors šiuodu kunigu atvesti "prie dvasios šventos". — Laisvė.

Dipukai Seniaus

Kad dipukų tarpe yra įžūlių smetonininkų, tai jau nebe paslaptis. Bet atsidūrę medaus ir pieno šalyje, jie, visvien, turės prisitaikinti prie sąlygų.

Vienas seniau čia atvykusių smetonininkų mokina naujuosius ("Dirva", rugs. 9.):

"Pasistengkite nors laikinai užmiršti praeitį, t. y. geresnį ir lengvesnį gyvenimą

Lietuvoje".

Ar girdėjote: Buvo laikai, kad tūliams ir Lietuvoje buvo geriau gyventi, negu pašlovintoje Amerikoje!

Tas pats DP mokina ir mus, senus emigrantus, kaip sugyventi su naujaisiais:

"Kai jūs vykote į šį kraštą, buvot jauni ir apsipratę su fiziniu darbu..."

O mes, girdi, atvykome su "neišstampytis raumenimis," bet tiesiog per kraštus besiliejančia gausybe išminties.

Tai tiesiog "peklška situacija!" Ir raumenis reikės "išstampyti" ir net diplomus pamiršti. Gerai dar, kad tokia padėtis esanti tik "laikina", Mat, Grigaitis, Šimutis ir Ko. vis dar žada "atvažavoti" Lietuvą nuo lietuvių ir tada grįs vėl gerieji seni laikai.

Po pirmojo pasaulinio karo šių žodžių rašėjui teko dirbti pas "dėdę" Fordą su ty dienų dipuku, buvusiu caro generolu. Nors visi dirbome sunkiai, bet eks-generolas daugiausiai prakaitavo.

Mat, ir jo raumenys buvo "neišstampyti". Ir kada tik užveizda prasišalindavo kelis žingsnius, generolas tuoj paleisdavo bauriausius keiksmazodžius jo adresu. Keikė netik bolševikus, kurie apsidirbo su jo "Batiūška Caria", bet užveizdą, Ameriką, Fordą ir visą svieta.

Prabėgo virš 25 metų. Žingeidu būtų sužinoti, kur dabar randasi mano buvęs darbo kolega generolas "Ignac?" Tada ir jis "tampė" savo raumenis tik "laikina". Už mėnesio kito ryžosi grįžti Rusijon ir vesti rokundas su bolševikais. — L. Jonikas.

Tie Raportai

Keturi Amerikos ambasadoriai raportavę valstybės departamentui, jog vakarų Europos karinės jėgos, atsilikime karo, negalėtų nei prilaikyti Tarybų Sąjungos armijų, o apie sulaikymą nėra nei kalbos.

Vienas keturių, David Bruce, ambasadorius Francūzijai, tačiau sako, gerai apginkluota vakarų Europa prilaikytų "Sovietų armijas".

Žiburiai

YT. RUDOKAS

Kokie jauni ir stiprūs darbo žmonės, Rankas subūrę, kaip šeima tvirta; Nuo kranto leidos geležis, betonas, Kur hidrostochiai paskirta vieta.

O šiandien tu visi didžiutis gali, Bendros šeimos darbščiausiai nariai: Visi juk dirba mūsų mielai šaliai, Kad užsidedtų kieme žiburiai.

Ir vis daugiau šviesos matyti kaimuos — Ir čia, ir ten Iljčiaus žiburys; Tai tik maža dalelė mūsų laimės, Kuriai mės patys atveriam duris!

ŠYPSENOS

Surado Elektra

Vienoj Jungtinių Valstijų mokykloj buvo pamoka apie Benjaminą Frankliną. Po to mokytoja paprašė mokinius trumpai aprašyti jo gyvenimą. Viena mokinė aprašė šekanciai:

"Jis gimė Bostonė, keliavo į Filadelfiją, susitiko panelę ant gatvės, ji šyptelėjo jam, jis apsidėdė su ja ir at rado elektrą."

Vyrai ne Bėda

Moteris: — Nežinau, ką dabar daryti. O gal šis butas nepatiks mano vyrui?

Savininkė: — Tuo nesirūpink. Šiais laikais vyrą lengviau surasti, negu butą.

Jis Neišlaikytų

Sekretorius: — Kodėl tamsta moki taksus iš karto? Juk yra leidžiama mokėti keturius kartus į metus dalimis.

Fabrikantas: — Aš neišlaikytų, jeigu reiktų pergyventi tą skausmą keturius kartus per metus.

Amerikos militariniai čyfai Pentagone, sakoma, turį savas informacijas ir savotišką supratimą apie vakarų Europos karines jėgas. Jie bijo, kad Francūzija iš viso nekariautų prieš Tarybų Sąjungą.

Jie mano, kad Italijos pozicija labai svarbi, bet abejotina, ar Italijos valdžia galėtų įtraukti šalį karan.

Berods ir ambasadorių ir militaristų manymas apie Britaniją yra toks, kad ji stotų karan, bet veikiausiai jie tik viliasi. Šalti, "flegmatiški" anglai gal lėčiau imtų karą kaip francūzai ir italai, bet labai abejotina, kad ir Darbo Partijos valdžia galėtų sukelti pas juos naują karo entuziazmą. — V. Andrusis.

Kardinolai Teisina Katalikų Bažnyčią

PARYŽIUS. — Keturi katalikų kardinolai mato reikalingą teisinti Francūzijos žmonėms katalikų bažnyčios vyriausybės reakcinę politiką. Jie bando užginčyti, kad katalikų bažnyčios vyriausybė gina kapitalizmą. Jie sako, kad klasių kovoje bažnyčia esanti neutrali, nors tam neturi nei mažiausio įrodymo.

Jie sako, kad kapitalizmas baisiai išnaudoja darbo žmones.

Kardinolai sako, kad katalikų bažnyčia nėra antikomunistinė, bet jie ragina katalikus neiti su komunistais.

Perdaug žmonių Pasulyje?

Rašo DYSON CARTER

Paklauskite, ką sako didysis Kanados grūdų elevatorių trustas, Searle Grain: "Rasi jau niekad — jeigu netikėtai stebuklas neįvyks — baltieji pasaulio žmonės neturės didelio kiekio maisto, koks jiems buvo prieinamas 1938 ir 1939 metais". Anglijoje, pagarsėjęs mokslininkas, Sir Henry Tizard, paremia šį pranašavimą alkiu mūsų šeimynoms sekančiu liūdnu sloganu: "Jau perdaug žmonių pasulyje."

Sir Henry yra Britanijos Defense Research Policy Komiteto pirmininkas. Tai žmogus, kuris suderina britų mokslą su Čiorčilo ir Bevino karo planais. Ar gali būti geresnis būdas pagerinti maisto padėtį, kaip nulėkti su atominėmis bombomis ir sunaikinti keletą šimtų milijonų Tarybų Sąjungos ir Kinijos žmonių!

Pasaulinis šios rūšies propagandos štabas yra Vašingtone. Tenai "perdaug žmonių" teoretikai leidžia pseudo-mokslinį žurnalą, užvadintą "Population Bulletin". Jo redaktorius, tūlas Guy Burch, neseniai paskelbė ilgą pasaulio maisto poveiklio analizę.

Jankis Burch norėtų matyti, kad visi pasulyje gyventų taip, kaip amerikiečiai gyvena. Galima to atsiekti. Reikia tik tai, kad pasaulis atsikratytų dviejų trečdalių žmonių ant šios planetos. Apie 1,400,000,000 žmonių turi būti išžudyta, jeigu norima, kad amerikoniškas gyvenimo būdas laimėtų.

Profesorius M. E. Eisenhoweris nėra toks didelis kanibalas. Jis rašo už Amerikos grūdų monopolijai laikraštyje "Northwestern Miller". Jis sako, kad žmonių skaičius pasulyje auga taip greitai, kad mums prieš akis stojasi "nuolatinio, visą pasaulį apimančio alkių spektaras".

Ir taip toliau. Žurnalai, knygos ir radijas kala žmonėms į galvą idėją, kad mokslas sako, jog prieš mus stovi badas. Koks gi vyriausias faktas užpakalyje viso to? Per pastaruosius dešimtį metų žmonių skaičius pasulyje padidėjo 200 milijonų. Nuo 1939 metų Jungtinės Valstijos ir Kanada paugo 15 milijonų žmonių. Vien 1948 metais priaugo 3 milijonai.

Jeigu prieauglis bus toks ir toliau, ką pasaulis valgys? Negalima, sako kai kurie ekspertai. Bet šios hitlerinės perdaug žmonių teorijos nepriima daugelis atsakomųjų mokslininkų. Dr. H. K. Bennett, Stamfordio Food Re-

search Instituto galva, griežtai pasmerkė bado pranašus. Jis išjuokė juos nesugriaujamais faktais.

1796 metais, plačiai išgarsėjęs Malthus, Karolio Markso numaskuotas ir pasmerktas, iškėlė idėją "kontroliuoti" žmones pagalba alkiu. Už šimto metų po to, didysis fizikas, Sir William Crookes, išgązdino intelektualus su panašiu prapulties pranašavimu. Bet Dr. Bennett klausia su paprastu, sveiku samprotavimu: "Jeigu mums grumojo prapultis 1798 metais, tai kaip atsitiko, kad pasaulis dabar turi tris kartus daugiau žmonių, negu tuomet turėjo?"

Bile ūkininkas gali duoti atsakymą. Dr. Bennett išvardina didelę pažangą agrikultūriname moksle per praėjusius 150 metų.

Pusantrą bilijono žmonių daugiau valgo šiandien (palyginus su Malthus laikotarpiu) už tai, kad mes užauginame daug geresnius javus ir galvijus. Turime naujus javus, kaip cukrinius runkelius, kukurūzus, pupelės. Mes darome trąšas gigantišku mastu. Mes žinome, kaip sudėti maistą ir siuntinėti be sugedimų. Mes turime traktorius ir kombainus vietoje asilų ir piautuvų.

Tas aišku. Bet Dr. Bennett žiūri į priekį. Jeigu dabar yra alkių ir numatomas badas, tai to priežastimi yra: "Egzisutojas tikrai didelis plyšys tarp aktualio ir maksimalio produktyvumo."

Didelė dižiama pasaulio fermerių dar neturi mašinų, trąšų, piktžolių ar vabzdžių kontrolės, apsaugos nuo sausros, gerų veislinių galvijų ir sėklų. Trys ketvirtadaliai pasaulio gyvena iš primityviškos agrikultūros dabar, 1949 metais.

Bet Dr. Bennetto gera analizė yra aprubežiuota. Jis negali numatyti, kad imperia-

lizmas laiko ištisus kontinentus nuolatiniame alkyje. Jis nesupranta, kad karo kurstytojų politika stovi užpakalyje "perdaug žmonių" melle. Virš visko, jis užsprings ta istoriniais socializmo faktais.

Bennettas sako, kad mes galime panaikinti sausros ir erozijos pavojus. Tarybų Sąjungoje, kur mokslą paėmė į savo rankas masės darbininkų ir valstiečių, sausra ir erozija yra panaikinamos ant visados šimtų milijonų akrų mastu, užvedant šimtus miškų ir įrengiant ežerus. Užkariaudami gamtą, tarybiniai žmonės užsitikrina maisto visiems, ilgiems amžiams.

Mes galėtume padaryti mūsų šiaurės Amerikos farmas daug derlingesnes, sako Bennetts. Bet jis nesako, kur tas yra daroma dabar. Tarybų Sąjungoje farmų derlius auga kas met. Socialistiniai fermeriai sumušė visus pasaulinius kviečių, rugių, vatos, cukrinių runkelių rekordus. Tarybiniai ūkiai yra geriausiai mechanizuoti, o tik 15 metų atgal jie pradėjo gamintis traktorius.

Šią vasarą alkių propagandistai pradėjo verkti krodiliaus ašaromis dėl Kinijos. Jie pasakoja mums, kad Kinijos Liaudies Demokratinė nustips bado. Tokie mokslininkai, kaip K. V. Kestevan, praneša Jungtinėms Tautoms, kad Kinijoje bus badas už tai, kad galvijus išžudė ligos, ir valstiečiai dėl to turi artai savo laukus rankomis.

Nejaugi Dr. Kestevan neskaito? Ar gali mokslininkas būti toks žioplis ir nežinoti, kad Kinija ars savo laukus gigantiškais traktoriais? Būdami laisvi nuo imperialistų,

padedami tarybinės inžinierijos, Kinijos žmonės surevoliucionizuos maisto produkciją didžiausiam žemės ūkininkystės plote.

Aišku, visuose tuose "mokslininkuose" straipsniuose apie badą, mokslininkai deda pastangas "nesikišti į politiką". Ir tas išmeta juos iš pačių svarbiausių faktų. Jie rašo knygas apie maitinimą pasaulio, kuomet Trumanas sumažina kviečių laukus 14 milijonų akrų. Searle Grain kompanija dejuoja apie stoką maisto, kuomet bulvės yra deginamos ištaisais traukiniais, Ontarijos pyčiai (persikai) verčiami į šiukšlynus, preirijų sviestas rūgsta sandėliuose, ir milijonai tonų Argentinos grūdų pūva ant lietaus.

Ne, ponai, milijonai alkanųjų pasulyje nemirs dėl jūsų. Jie nesimeldžia dėl "netikėto stebuklo". Mokslas ir socializmas išmaitins žmonių. Visas trečdalis žmonijos jau surado šitą mokslinį faktą.

Mes neturime "perdaug žmonių". Mes turime perdaug finansinių kapitalistų. Jų sistema stovi tarp žmonių rasės ir ateinančio perteklingo amžiaus.

Žinokit Savo Teises

MEL COLBY

Nedarbas Kanadoje auga ir vis daugiau darbininkų ieško nedarbo apdraudos — nežiūrindami to, kad Humphrey Mitchell sako, jog kas nori dirbti, tiems darbų yra. Ekonominiam kriziui, kurio pradžia jau matosi, augant, tikstančiai kanadiečių bus priversti ieškoti nedarbo apdraudos paramos. Patyrimas jau parodė, kad dauguma darbininkų nežino savo teisių, kurias nustato Dominionos valdžios Unemployment Insurance Aktas, nežino kaip išreikalauti apdraudą, nežino kaip pradėti, jeigu įstigos nenori skaitytis su darbininkų teisėmis.

Kad padėti tiems, kurie jau dabar bedarbių eilėse arba ateityje bus, čia supažindinsime su faktais, kuriuos kiekvienam reikia žinoti sąryšyje su apdrauda nuo nedarbo. Faktai, atsargiai patikrinti, buvo surinkti iš profsąjunginių šaltinių.

Patyrimas taipgi parodė, kad nedarbo apdraudos personalas darosi vis "kietesniu", kadangi vis daugiau darbininkų yra atleidžiama iš darbo iš priežasties valdžios netikusios politikos. Reikalavimai vis dažniau atmetami, ir visoki patvarkymai dėl išgavimo apdraudos labai ap sunkina darbininką.

Nedarbo apdrauda yra jūsų teisė. Apdrauda nėra al-

mužna ar pašalpa. Ji yra jūsų teisė pagal Unemployment Insurance Aktą. Jums nėra reikalo įrodyti reikalą gauti ją. Jūs mokėjote už ją. Jūs turite teisę gauti ją.

Registruokitės tuojau. Norint gauti apdraudą, reikia užsiregistruoti dėl jos gavimo pirmą dieną kaip tik atleidžiama iš darbo. Priseina laukti devynias dienas kol bus mokama apdrauda — devynios dienos prasideda nuo užsiregistravimo, o ne nuo netekimo darbo. Jūsų Unemployment Insurance knygutė turi būti palikta nedarbo apdraudos raštinėje. Paimkite ją iš samdytojo apleidami darbe. Jeigu neturėsite knygutės, gali susidaryti sunkumų gauti apdraudos išmokėjimą; jeigu negalite gauti knygutės, vistiek užsiregistruokite ir reikalaukite jos.

Kas gauna apdraudą. Nedarbo apdrauda išmokama tiems, kurie per du metus yra išmokėję nedarbo apdraudos mokesčius už 180 darbo dienų. Jeigu jūs esate emė apdraudą pirmiau, gali būti reikalaujama įmokėti 60 darbo dienų mokesčius. Kitaip sakant, antru kartu apdraudą galima gauti išdirbus 60 dienų ir sumokėjus atitinkamus apdraudos mokesčius.

Kiek yra mokama. Tas priklauso nuo dviejų dalykų:

(1) Ar turi šeimynos, ar ne.
(2) Kiek jūs įmokėjote per praėjusias 180 dienų, kada jūs dirbote. Daugiausia ką tu gali gauti yra \$18.30 į savaitę, jeigu su šeimyna, arba \$14.40 į savaitę, jeigu be šeimynos. Aukščiausią apdraudą gauna tie darbininkai, kurie uždirbo po \$34.00 ir daugiau į savaitę.

Kaip ilgai moka. Apdrauda mokama pagal jūsų įmokėjimą, už penkias dienas mokama viena diena. Pavyzdžiui, gauti apdraudą išėjus metus (išskyrus devynias laukimo dienas), jums reikia būti išbuvusiu po apdraudą ištisus penkis metus. Jeigu jūsų reikalavimas nebe pirmas, jūsų reikalavimas išskaičiuojamas penkių metų pagrindu, atimant trečdalį dienų, už kurias jūs esate gavę apdraudą bėgyje praėjusių trijų metų.

Tarnybos kreditas veteranams. Jeigu jūs esate veteranas, kariuomenėje ištarnautas laikas įskaito į tavo apdraudos laiką.

Jeigu darbą pasiūlo. Per pirmas kelias apdraudos ėmimo savaites gali būti pasiūlytas panašus darbas su panašiu atlyginimu; bet laikui bėgant, gali būti pareikalauta eiti dirbti tokį darbą, kokį tu gali dirbti ir su tokiu atlyginimu, koks yra mokamas kitiems toje pramonėje, nors jis būtų daug mažesnis, negu tu uždirbai sename darbe. Nedarbai užsitęsęs, gali būti reikalaujama imti darbą kur nors kitoje Kanados dalyje. Nedarbo apdraudos viršininkai yra įpareigoti atsižvelgti į buto klausimą, šeimynos atsakomybę, nedarbo ilgį ir persikėlimo išlaidas.

Dar apie darbą. Priežastis, kodėl jūs galite būti verčiami imti kitą darbą ar net kito šalies dalyje, yra ta, kad valdžia nori nuimti jus nuo apdraudos sąrašo kaip galint greičiau.

Išimties. Niekas negali priversti jus streiklaužiauti. Niekas negali priversti imti tokį darbą, dėl kurio netektum unijos narystės kortos ar teisių įstoji į uniją. Taipgi galima atsakyti imti tokį darbą, kurs kenkia sveikatai. Niekad neatsisakyk turėti interviu dėl darbo, bet jeigu negali imti darbo, duok aiškias priežastis, sutinkančias su nedarbo apdraudos aktu, kitaip atims apdraudą.

Kodėl nedirbi. Pirmiausia tave klaus, kodėl nedirbi. Jeigu tave paleido, tu turi teisę gauti apdraudą. Jeigu išvarė ne dėl jūsų kaltės, jūs vistiek turite teisę gauti apdraudą. Bet jeigu jūs pasišalinot, jums reiks įrodyti, kad buvo pateisinama priežastis. Apdraudos pareigūnai šiuo klausimu labai kieti.

Jeigu jūs sergate arba atostogaujate, negalite gauti

Apie Degančius Laužus ir Kitas Dypukų Tradicijas

Daug "dypukų", kaip įprasta naujai atvykusius vadinti, praktikuoja keisčiausias ir juokingas papročius, arba tradicijas.

Bet visų pirma, noriu pabrėžti, kad gal mes neteisingai pasielgtume, jeigu kalbėdami apie tuos blogus papročius mintyje turėsime visus "dypukus". Tai būtų neteisinga. Daugelis iš naujai atvykusių lietuvių yra rimti ir protingi žmonės, ir todėl tais papročiais, apie kuriuos čia kalbėsiu, ne visi užsiima. Teisingiausia gal būtų pasakius, fašistiniai lietuviškai praktikuoja tuos keisčius ir atgyventus papročius, kuriuos Smetonos režimas pripažino, kaip "lietuvių tautinėmis" tradicijomis.

Vienas iš tų papročių, arba tradicijų yra laužų deginimo kultas.

Susirenka kur būrys naujai atvykusių lietuvių, ir žiūrėk, jų vadai (fašistuojanti elementai) tuojau kuria laužą ir džiaugiasi jį žiūrėdami, gal net ir šokdami apie jį.

Tokį laužų deginimo kultą jie vadina lietuvių tautos "tradicija", paeinančia iš gilių senovės, kada dar lietuvių tauta garbindavo perkūną. Žinoma, tai didžiausia nesąmonė.

Iš istorijos mes žinome, kad tik ugnies liepsnelę gerbdavo mūsų žiloji krivų-krivaičių liaudis ir jai atiduodavo garbę. Tik aukurus, ne laužus, degindavo mūsų tolimos praeities sesės vaidutės, išlaikymui tos liepsnelės. Mylėjo ir myli Lietuvos valstietis išjojęs naktį arklius ganyti, bei pėmenėlis, bulvėms išsikepti ar rantom pasišildyti, susikurti ugnį. Bet degantis laužas, liepsna žėrinti padangę, visados Lietuvos liaudžiai ir mūsų tautai buvo pabaisa, nes ji reiškė įsiveržėlių plėšikų kryžiuočių kaimų ir miestelių deginimą.

Laužų deginimo kultas paėina nuo inkvizitorių ir hitlerininkų.

Hitleriai Vokietijoje įsigalėjus, pradėjo miestų gatvėse ir aikštėse degti laužai. Tai buvo deginamos knygos. Sukurti laužai į savo nasrus rijo ir naikino mokslo veikla-

apdraudos. Norint gauti apdraudą, reikia būti pasirengusi imti tinkamą darbą.

Apdraudą imant galima užsidirbti truputį per šalį, bet ne daugiau \$1.50 į dieną.

Kalbėkit teisybę ir apgalvojus gerai. Klaidingi ar melagingi atsakymai gali atimti jūsų teises į apdraudą kelionoms savaitėms.

lus, kilnią mintį ir laisvą žodį. Degino hitlerininkai laužus, kol uždegė pasaulį karo gaisru.

Taipgi, kaip visi žinome, senovėje inkvizitoriai degindavo laužus, o juose kartu mokslo vyrus ir kitus pažangos nešėjus.

Labai būdinga. Tuo laiku, kada Hitleris pradėjo laužuose deginti knygas, Lietuvoje smetonininkams laužų deginimas pasidarė "tautos" tradicija ir nuo tada jie pradėjo tą laužų deginimo kultą praktikuoti.

Tas pilnai atitiko nacinei dvasiai, bet ne lietuvių tautos tradicijai.

Gal būt laužų deginimas senovės inkvizitoriams, hitlerininkams ir smetonininkams-fašistams, kaip ir laukiniams žmonėms, teikė ir teikia malonumą, bet tai nieko bendro neturi su lietuvių tauta. Tai nėra lietuvių tautos tradicija.

Smetonininkai, skelbdami laužų deginimo kultą lietuvių tautos tradicija, tik savo hitlerinius troškimus nori užmaskuoti.

Taipgi mums nemažiau juokinga jų praktikuojama "tradicija" yra toji lenkoniška ponystės tradicija su visais "ponų" titulais ir rankų bučiavimais.

Kas dėl "pono", berods, nėra prasmės ką ir kalbėti. "Ponas", Lietuvos liaudžiai turėjo tikrai vieną prasmę — engėjo prasmę. Ji keikė jį per šimtmečius. O dabar džiaugiasi jų nusikračiusi.

"Pone" nėra jokio mandagumo nė inteligentiškumo, kaip nekuri bando teigti. Tai tik feodalistinė liekana. Tiesa, ji labai mađoj Europoje parazitų klasės tarpe. Atsitikime lietuviškų ponų, veikiausiai tas titulus naudojamus pažymėjimui, kad jie buvo Lietuvos liaudies ponais, atsiskyrimui nuo kitų darbo žmonių. Bet tie "ponai", daugelio atsitikimų čia dišes mazgoja. Taigi, tuo atveju "pono" titulo naudojimą galima aiškinti tik tuo, kad jie nors veidmainingai save ponais vadindamiesi pergyvena savyje kokį tai mistišką pasitenkinimą, jog kadaise yra buvę ponais.

Smerkti jų už tai nereikia, nes žmogaus jau tokia prigimtis pasvajoti apie sau malonius dalykus. Na, jie apie tai pasvajoja "ponais" pasivadinę. Gal būt tas juos patiešija.

Tačiau tikrai juokingas dalykas yra, tai tas jų rankų bučiavimas. Ir kas nežino, kad rankų bučiavimas yra viduramžių laikų papročius, nehigieniškas ir netin-

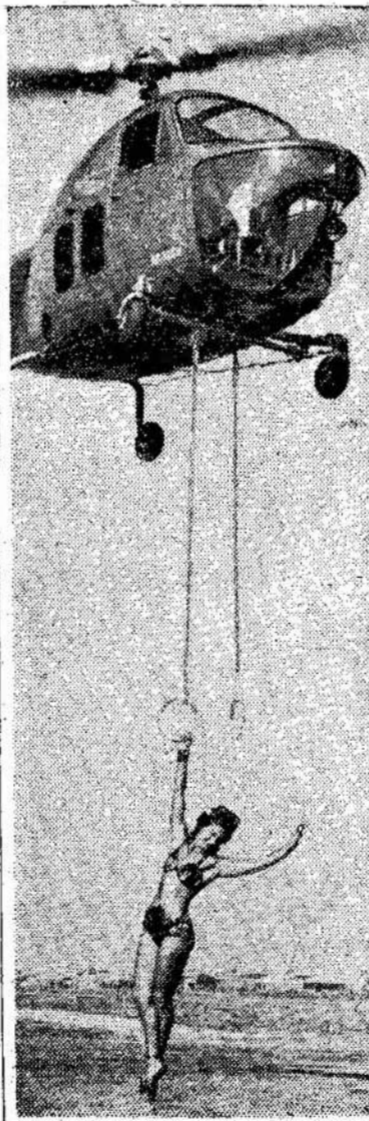
kamas moderniškam žmogui. O jie persistatydami save dideliais išminčiais, aukštus mokslus baigę, — smakt prie rankos, to viduramžių laikų praktikavimo dvidešimtame amžiuje. Tai daugiau, negu juokinga!

Nesupraskite manęs klaidingai. Nenoriu aš pajuoکتų, kurie nėra verti pajuoکتos. Mes turime suprasti, kad Smetonai veispataujant Lietuvoje buvo priveista visokiausių senovės ir vergiškumo bei ponybės papročių ir tradicijų. Smetonininkams tas buvo naudinga. Tuos visus nusenensius ir surėgusius papročius smetonininkai kėlė kaip "lietuvių tautos", jais auklėjo jaunimą. Kiti dabar ir nesupranta kitaip. Tačiau būtų visai klaidinga tuos visus nusenensius papročius tęsti toliau, laisvoj ir kultūringoj šalyj, tarp susipratusių žmonių.

Mums tenka prieš visokias naciškas ir smetoniškas tradicijas kovoti, užkirsti joms kelią plitimui, nes jos gaivina feodalizmą, tamsą ir nacines idėjas.

Z. J.

ROMA. — Ketvirtadienį čia lijo net po 2 svaru sveriančiais ledais. Ledų sužeisti, tuzinai italų guli ligoninėse su praraktomis galvomis.

Vyrai, kaip jums patiktų viena gražią dieną išvynti jūsų "bekjarde" nusileidžiant iš debesų gražią damą? Tokie atsitikimai dabar labai gali būti. Nuotraukoj — jauna akrobatė linksmina National Air Race dalyvius Clevelande, Jungtinėse Valstijose, visai viduramžių laikų papročius, nehigieniškas ir netin-

Štrasburgo "Parlamentas"

PARYŽIUS. — "Vieningos Europos nesukursi ant penkių tonų DDT. . ." Tas juokas dabar kartojamas čia kiekvienu kartu, kuomet prisimenama apie taip vadinamąjį Štrasburgo "Parlamentą", kuris turėjo tarnauti kaip suvienytos Europos pradžia. Juokas prasidėjo nuo to, kad kelios dienos prieš delegatams susirinkus Štrasburgo sveikatos departamentas prie asamblėjos rūmų išskleidė penkių tonus DDT dulkių, kad uodai nekandžiotų gerbiamųjų delegatų. Po to delegatų tarpe juokauta, kad tie penki tonai DDT buvo pirmas ir didžiausias to parlamento atsiekimas.

Uodai Nekandžiojo

Uodai nekandžiojo ponų delegatų, bet jie, delegatai, kandžiojo vieni kitus, nors buvo suvažiavę neva siekti vienybės Europai (faktinai siekti labiau mobilizuoti Vakarų prieš TSRS).

Pirmoje eilėje frakcija jautėsi tarp socialdemokratų iš vienos pusės ir krikščionių demokratų iš kitos. Britų delegacija, su darbiečiu Morrisonu ir Churchilliu priekyje, atvyko kaip katės maiše, tarp savęs besipešanti, ir laipsniškai tas persidavė ir į kitas delegacijas. Dviem, trim dienom praėjus po parlamento atidarymo, britui kalbant italai, francūzai ir kiti pirmiausia vienas kito klausė: kas jis toks, darbietis ar konservatorius? Ir socialdemokratai plojo tik darbiečiams, konservatoriai tik konservatoriams.

Graikų "Demokratai"

Skambiausias ir labiausiai "idealistines" kalbas Štrasburge rėžė ponas Antonopoulos, vienas graikų delegatų, kuris nesustojamai kalbėjo apie "mūsų demokratinę Vakarų Europos demokratiją", apie "garbingą mūsų liberalinę tradiciją", ir taip toliau. Jam baigiant kalbą, jį pirmiausiai sveikino ilgais ir karštais rankų spaudimais kitas didis "demokratas": je kairėje sėdėjęs Turkijos delegatas Alcanas.

Bendrai, kuo labiau Graikijoje tratėjo budelių šautuvai prieš žudomus suimtus anti-fašistus ir liaudiečius, tuo labiau Štrasburge net apsisilėję šaukė apie demokratiją. Per vieną sesiją Svedijos Elbergas pasakė, kad Europos tarybą priimamos šalys turi savo rubežiuose praktikuoti demokratiją. Nespėjo jis tai pasakyti, kaip visa graikų delegacija jį apipulė ir beveik bučiavo, karštai sveikino. Kitais žodžiais: "Tiesa pasakėte, pone Elberge, tik demokrati-

nės šalys turi priklausyti prie Europos tarybos, ir mes tokia šalimi esame. . ."

Senieji Ginčai

Iliuzija, kad Štrasburge susirinkę atstovai yra koks tai Europos parlamentas, greitai išgaravo. Visiems pasidarė aišku, kad tai tik Marshallo plano kraštų kitas susibūrimas, Atlanto pakto aidas, ir su šia iliuzija nūsalyje delegatai perėjo prie mažaverčių ginčų ir polemikų.

Kas jiems rūpėjo, tiems "Europos vienybės tvėrėjams"? Ogi, tarp kito, anglai ir francūzai susikirto pakartotinai dėl kalbų vartojimo. Francūzai dar laikosi seniai įsigyto papročio, kad jų kalba turėtų būti tarptautinė diplomatinė (taip buvo Tautų Lygos laikais). Anglai visur kiša savo kalbą. Pavyzdžiui, renkant kultūros ir mokslo komisijos pirmininką, danų pasiūlytas britas nebuvo priimtas, nes jis nemokėjo francūziškai. Italai, francūzai ir graikai karštai aplodavo, ir po to buvo išrinktas italas, mokantis tik itališkai ir francūziškai, po ko britai iš savo pusės protestavo, nes anas angliškai nemokėjo.

Ginčai kilo nuolat, ir tie, kurie manė, kad iš Štrasburgo parlamento gims kokia tai "Europos valdžia", kad šalys atsisakys savo neaprežto suvereniteto ir pasiduos kontinentalei valdžiai, tuojau nušivylė. Airtai kiekvienoje savo kalboje neužmiršo dilginti britus, britai dilgino francūzus, olandai dilgino belgus ir taip be galo ir be krašto. Turkijos Alcanas nenustojto šaukęs "Mes iš Vakarų Europos", nors antros klasės mokinys iš Geografijos žino, kad Graikija yra Europos Rytuose, o britų lordas Laytonas pareiškė, kad "kiekvienas klausimas turi dvi puses ir todėl mes staigiai negalime visko nuspresti". Toks buvo ir visas Štrasburgo parlamento "ryžtingumas": kiekvienas klausimas turi dvi puses. . .

Churchillo Kelnaitės

Štrasburgas buvo išpuoštas vėliavomis Francūzijos ir "Suvienytos Europos". Ta vėliava yra balta su žaliu trikampiū viduryje, smailagaliu žemyn. Kas lieka balta, atrodo panašu į apatines baltas kelnaites, ir ta vėliava čia jau tapo žinoma kaip "drapeau du pantalon" (kelnų vėliava). Britų darbiečių organas "Tribune" pridėda, kad ta vėliava, be abejonės, simbolizuoja Churchillio apatines kelnaites. . .

A. Miškūnas

MONTREALO ŽINIOS

Nelaimė Paskubino Mirtį

Rugsėjo 12 d., einant skersai gatvę, smarkiai užgavo trokas Joną Šatą. Greitai buvo nuvežtas į General Ligoninę, bet sekančią dieną mirė, sulaukęs netoli 80 metų amžiaus. Didžiausiam nuliūdime paliko savo gyvenimo draugę, dvi podukras, daug draugų ir pažįstamų. Iš Lietuvos velionis paėjo nuo Kybartų. Gyvenime daug važinėjęs: buvęs Kuboje, Amerikoje ir du kartus buvo sugrįžęs Lietuvon.

Nors amžiumi nebuvo jaunas, bet buvo labai tykus, gero būdo žmogus. Labai domėjosi visuomeniniais reikais, mylėjo apšvieta, buvo Liaudies Balso skaitytojas ir LLD pavyzdingas narys.

Jo karstą aplankė daug jo draugų, pažįstamų. Karstą

puošė visa eilė vainikų, jų tarpe buvo ir nuo LLD 137 kuopos, kuriai jis priklausė.

Ramiai ilsėkis naujos tėvynės žemelėj, užbaigęs gyvenimo vargus, o likusiai našlei, artimiesiems ir draugams giliausia užuojauta šioje skaudžioje nelaimės valandoje.

Svarbus Susirinkimas

Rugsėjo 25 d., sekmadienį, 2 val. p. p., Point St. Charles svetainėje, yra šaukiama LLD 137 kuopos narių susirinkimas. Šis susirinkimas yra svarbus tuo, kad jame, apart eilės reikalų, delegatai išduos raportus iš atsituvusio LLD Kanados kuopų IV-to suvažiavimo, kuris įvyko rugsėjo 3-4 dienomis, Toronte. Delegatai drg. A. Liokaitis, M. Gudas, J. Dek-

nys parvežė gana plačius ir svarbius raportus. Pasistenkite atsilankyti ir išgirsti.

"Laisvės" Vajus

Su spalį 1 diena, prasideda dienraščio "Laisvės" vėjus už gavimą naujų skaitytojų, atnaujinimą senų ir sukėlimą finansinės paramos. Mūsų kolonijoje randasi gana didelis skaičius Laisvės skaitytojų. Šia vėjus proga, seni skaitytojai ne tik pasistenkite savo prenumeratas atsinaujinti (atsinaujinime jums gražiai patarnaus drg. E. Morkevičienė ir kiti), bet taipgi pasirūpinkite gauti ir naujų skaitytojų. Dienraštis Laisvė yra nepavarduojamas pažangus laikraštis.

Pagerbė Būsima Jaunąja

Rugsėjo 11 d. Vytauto Klubo svetainėje, iniciatyva Lilijos Nadeau, Aldonos Alans (Tamašiūnaitės), O. Yoneliūnienės, E. Morkevičienės ir P. Kisieliūnės, buvo suruošta priešvedybinė partija dėl Janinos Juraitytės, kurios vestuvės įvyks rugsėjo 24 d., šeštadienį, 3 v. p., Hungarų Bažnyčioje — 3555 Clark St.

Apie jaunąją galima pasakyti, kad ji visapusiškai buvo labai graži, pasekminga. Janina buvo apdovanojama labai gražiomis, vertingomis ir naudingomis dovanomis. Tai labai graži pradžia padaryta jos naujam gyvenimui.

Janina yra viena iš populiariausių lietuvių. Plačiai žinoma ne tik lietuviams, bet ir kitiems, kaip gabi menininkė, puiki dainininkė ir labai simpatiška.

Tiesa, laike partijos labai daug pasidarbavo jaunuolis Edis Yoneliūnas, nes ir jam Janina labai patinka ir norėję jai pasitarnauti.

Išvyko iš Montrealo

Savaitė atgal iš Montrealo išvyko Bronius Petronis su šeima. Jis išvyko į Ontarijos provinciją, kur mano įsitraukti į valgyklos biznį, kartu su savo uošve.

Kadangi susidėjo tokios aplinkybės, kad jam prisidėjo skubiai išvykti, tai ant greitųjų buvo suruoštas ir atsisveikinimo vakaras. Nežiūrint to, kad tas pasitaikė viduryje savaitės ir daugiausiai sukviesta telefonais, atsilankė gana gražus būrys iš senesnių ir didelis skaičius

Vilijos choristų.

Visi linkėjo geriausios kloties naujame užsiėmime, apgailėstavo netekę gero veikėjo, ypatingai Vilijos chore. Buvo įteiktos dovanos nuo choro ir MSD Pašalpinės Draugijos, kurioj jis ėjo protokolų sekretoriaus pareigas.

Nors choras neteko sugaubaus pirmininko, bet išleistuvių dienoj visi choristai ryžtingai pasisakė vesti choro darbą pirmyn. Apie tai netenka abejoti, nes chore randasi sugabių, energingų ir menui atsidavusių narių.

Užsigavo Koją

Drg. Vieškelienė darbe skaudžiai užsigavo koją. Linkiu ligonei greitai pasveikti.

Apvogė Biznierių

Šiuo laiku pas mus pasi-taiko labai daug įvairių apiplėšimų. Apie pora savaitių atgal, restorano savininką Aleką Misevičių apiplėšė ant kelių šimtų dolerių.

Korespondentas

PAMINEJO SUKAKTUVES

MONTREAL. — Penkiolikos metų vedybinio gyvenimo sukaktuvių proga, arti-

mieji surengė šio mėnesio 10 dieną balių Pranui ir Grašiltai Fyleriams, jų pačių namuose. Buvo gražus būrys draugų ir pažįstamų, kurie pasveikino "jaunavedžius" ir apdovanojo gražiomis dovanomis, o "jaunavedžiai" padėkojo svečiams už prisiminimą ir dovanas. Partijos rengėjais buvo Pažėrienė, Sakavičienė ir Onutė Sakavičaitė, Sakavičienės dukrelė.

Ignas Petrauskas pagrojo ant armonikos, tad mės galėjome gražiai pasilinksmin-ti.

Ilgiausių metų draugams Fyleriams.

John Sinclair

ITALIJOJ SIAUCIA DIDELI STREIKAI

ROMA. — Išėjo į streiką Romos miesto busų ir gatvėkarių darbininkai.

Bankų tarnautojai irgi ruošiasi streikuoti.

Jūreivių streikas jau savaitė laiko kaip tęsiasi.

De Gasperi valdžia sako, kad streikų tikslas ne vien algų pakėlimas, bet ir nupuldymas krikščionių demokratų režimo.

Jeį Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, Šaukite

Virball Electric, Reg'd

Lietuvis Elektros Kontraktorius
Darbas Garantotas — Greitas Patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis
Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655
816 Jean Talon, W. Montreal

WINDSOR

Dry Cleaners & Dyers Co. Ltd.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Greitas patarnavimas.

20 Metų Patyrimas Garantuoja Darbą

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrusis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 Church Ave. TRENMORE 6679

VERDUN, QUE.

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD TR. 1135

Valome, dažome ir sutaisome vyriškus ir moteriškus drabužius. Pageriname (Drex) reinkautus. Taipgi valome kitus namų reikmenis, kaip: langatieses (curtains), antklodes ir taip toliau, išskiriant skalbinius.

Paimame iš namų ir pristatome atgal. Pagerintas patarnavimas. Darbas garantuotas.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRENMORE 1135

Telefoną Atsako Lietuvaži

Savininkai:

J. Matulaitis, G. Kriaučiūnas, A. Majauskas

Tel.: BELAIRS 2200.

Valandos: 4—5 po pietų, 7—9 vak. ir sulig susitarimo, išskiriant šeštadienius ir sekmadienius.

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Furtu savo ligoninė, egzaminuoja ir gydau įvairias ligas. Darau visokių operacijų ir peršvietimus (X - Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagiginta kaina. 4351 ESPLANADE AVE., MONTREAL, QUE.

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus ligų, Akušerijos ir Venerinių ligų

3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL

Valandos Nuo 3 iki 9 Val Po Pietų

Tel. LA. 4441

Dr. H. Rosenfeld's

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.P.D. Gydytojas Kalba Lietuviškai

Valandos: 2—4 v. p. p., 7—8 v. v. ir susitarus 4539 PARK AVE. Montreal, Que.

1944 metų va-nės Armijos t-skubiai traukd-ninkai ketinō, iš jmonių, istai-nių butų visa, vežti, sulygin-ti me.

Tarybinė ar-tsi Nemunā au-ēmē supti mie-vakary. Hitle-priversti ko gr-iš miesto kuda-aggrobtii eilē j-ventojų nam-vandentieki, ka-ti mašinas, su-ležinkelio stot-tj, telefonų ce-per Nemunā i-to" imones, u-mus Linksma-keliolikā įvai-pastatų.

Dar pafrot-kauniečiai er-gdytyi okupar-darytų žaidū-

Karui tebev-rytame Tary-Respublikos a-limesnio ugdy-plane Kaunas-miestas, kuria-vienu stambia-kultūros, ūki-centrų respu-sais atžvilgiai-besniu, negu-aziniais laika-

Šiandien ka-paprastus K-tempus mata-gimtojo mies-tingai dalyv-nekdodu skan-Lietuvos "el-mai, esā, ka-atgavus, Ka-merdėti.

Nūdienis K-pilnakraujū, k-ka, kultūring-Septinta v-vairiomis kry-kursuoti iš M-pačiame Kau-busai, ima ve-vai. Jie piln-tarnautojų, s-bovietes, piln-simokančio ja-čio į įvairias-gas. Ir šaliga-lių, energingu-nių. Girdėti-kos visomis-tarmėmis.

Nauji žmo-Atsiminkin-laikus. Kas-tūkstančiai ž-vos kaimo, is-emigruodavo-tų Amerikos-kodavo darb-Prūsuoše, L-kas išmanē. darbo žmoni-duonos savo-tantiams jau-vietų gimtoje-lose.

NŪDIENIAME KAUNE

1944 metų vasarą, Tarybinės Armijos triuškinami ir skubiai traukdamiesi, hitlerininkai ketino, pirma išvežę iš jmonių, įstaigų ir privatių butų visa, ką galima išvežti, sulyginti Kauną su žeme.

Tarybinė armija, forsavusi Nemuną aukščiau Kauno, ėmė supti miestą iš pietų ir vakarų. Hitlerininkai buvo priversti ko greičiausiai nešti iš miesto kudašius, vos spėję apgrobti eilę jmonių bei gyventojų namų, sugadinti vandentiekį, kai kur sudeginti mašinas, susprogdinti geležinkelio stotį, elektros stotį, telefonų centrą, tiltus per Nemuną ir Nerį, "Mais-to" įmones, universiteto rūmus Linksmadvary ir dar keliolika įvairios paskirties pastatų.

Dar pafrontės sąlygomis kauniečiai energingai stėjo gydyti okupantų miestui padarytą žaizdą.

Karui tebevykstant sudarytame Tarybų Lietuvos Respublikos atstatymo ir tolimesnio ugdymo penkmečio plane Kaunas figuruoja kaip miestas, kuriam lemta tapti vienu stambiausių pramonės, kultūros, ūkio ir susisiekimo centrų respublikoje, — visais atžvilgiais žymiai stambesniu, negu jis buvo buržuaziniiais laikais.

Šiandien kauniečiams, nepaprastus Kauno augimo tempus matantiems ir tame gimtojo miesto ugdyme aktingai dalyvaujantiems, anekdotu skamba buržuazinės Lietuvos "elito" būkštavimai, esą, kada nors Vilnių atgavus, Kaunas turėsias merdėti.

Nūdienis Kaunas gyvena pilnakraujį, judrų, dinamišką, kultūringą gyvenimą.

Septinta valanda ryto. Įvairiomis kryptimis pradeda kursuoti iš Maskvos gauti ir pačiame Kaune statyti autobusai, ima veikti abu keltuvai. Jie pilni darbininkų ir tarnautojų, skubančių į darbo vietas, pilni studentų ir besimokančio jaunimo, skubančio į įvairias mokymo įstaigas. Ir šaligatviai pilni žvėlių, energingų, linksmų žmonių. Girdėti skambios šnekos visomis lietuvių kalbos tarmėmis.

Nauji žmonės! Atsiminkime buržuazinius laikus. Kasmet tūkstančių tūkstančiai žmonių iš Lietuvos kaimo, iš mažų miestelių emigruodavo vergauti į Pietų Amerikos plantacijas, iškodavo darbo kaimyniniuose Prūsijoje, Latvijoje — kur kas išmanė. Tūkstančiams darbo žmonių trūko darbo ir duonos savo tėvynėje, tūkstančiams jaunimo trūkdavo vietų gimtojo krašto mokyklose.

Dabar, tarybinėmis sąlygomis, tie tūkstančiai darbininkų ir jaunimo iš Lietuvos kaimo plačiu sriautu siūbtelėjo į Vilnių, į Klaipėdą, į Kauną — ūkio, pramonės, kultūros, švietimo centrus. Jie ateina į naują gyvenimą tvirtu žingsniu, pasitikėdami savimi ir savo ateitimi, aukštai iškėlę galvas. Jie tą gyvenimą kuria. Kuria naujai — ir sau, ir visai Lietuvai.

Kurgi skuba kas rytas tie tūkstančiai jaunimo autobusais, keltuvais, pėsčiomis?

Kaune veikia kelios aukštosios mokyklos: Valstybinis Universitetas, Žemės ūkio Akademijs, Veterinarijos Akademijs, Konservatorija, Taikomosios dailės ir dekoratyvinio meno Institutas, Kūno Kultūros Institutas. Tose šešiose aukštosiose mokyklose mokslus eina beveik penki tūkstančiai penki šimtai studentų.

Tūkstančiai jaunimo mokiniai specialiose mokyklose: mokytojų seminarijoje, vidurinėje meno mokykloje, ceiliuzės ir popieriaus technikuje, finansų technikuje, politechnikume, žemės ūkio technikuje, kooperacijos technikuje, dviejose muzikos mokyklose, vaidybos studijoje prie Kauno valst. dramos teatro, sodininkystės daržininkystės technikuje, felčerių, akušerių, vaistinininkų mokyklose. Greta jų veikia visa eilė amatų ir fabrikinio-gamyklinio apmokymo mokyklų, ruošiančių specialistus statybai, elektrotechnikai, poligrafijai, geležinkelio susisiekimo tarnybai, dailiesiems amatams.

25,000 mokinių mokosi 17 Kauno gimnazijų, 8 progimnazijose, 52 pradžios mokyklose.

Kaunas ugdo ir ruošia Tarybų Lietuvai tūkstančius naujų kadro, naujų specialistų, jaunų jėgų scenos menui,

plastikai, muzikai, taikomajai dailei.

Tokios kultūros įstaigos kaip Centrinė Valstybinė Biblioteka, Konservatorija, ikį tarybinių laikų lindėjusios rūsiuose ir lūšnose, dabar yra gavusios puikius rūmus. V. Kudirkos vardo skaityklas, įnamiavusi kažkur greta ugniagesių, dabar įkurdinta buv. lenkų banko namuose Donelaičio gatvėje. Universitetas be jau turėtų pastatų dar gavo buv. ateitininkų, Žemės banko ir Valst. draudimo įstaigos rūmus.

Valstybinės ir aukštųjų bei vidurinių mokyklų bibliotekos, trys teatrai, šeši muziejai, eilė kino teatrų, dailės kūrinių parodos, simioniniai ir vokalistų bei chorų koncertai, mokslinės paskaitos, nuolatiniai muzikos, literatūros, kūno kultūros lektorių mai — tai vis vietos, kur kauniečiai poilsio dienomis ir vakarais kultūringai leidžia laiką, sausakimšai pripildydami sales.

Kauniečių seniai užmirštos, atrodo, nebūtos, o tik nesveikame miege sapnuotos tos dienos hitlerininkams išbėgus, kai miestas skendėjo tamsoj, vargo be vandentiekio, neturėjo susisiekimo; kai fabriklų ir gamyklų kaminais styposojo be gyvybės, jmonių pastatuose išdaūžtais langais buvo nyku ir tylu. Per trumpą laiką įmonės atkurtos, atstatyti fabriklų korpusai; vietoj hitlerininkų išvežtų ir sugadintų staklių ir mašinų įmonėse jau įrengtos naujos staklės ir mašinos. Įmonės veikia, visu pajėgumu gamina, toli pralenkdamos buržuazinių laikų gamybos normas.

Neskaitant daugybės smulkesniųjų, artelinių ir kooperacinių gamyklų, nūdieniame Kaune jau veikia 150 stambesnių gamybos įmonių. Audyklos "Liteks", "Kauno Au-

myklų. Kauno įmonėse gaminami visai nauji, iki tarybinių laikų negaminti, gaminiai: elektros motorai, elektrinės laidynės, elektrinės krosnys virtuvėms, standartiniai gyvenamieji namai, įvairios uogienės, uogų ir vaisių džemai, konservuoti kompotai, dviračiams padangos ir daug kas kita. Gamyklos mastą rodo tokie pavyzdžiai: tik viena gu-

(Nukelta ant 11 pusl.)

Tel. PL. 9659 Gyv. DO. 5947
J. M. Rosenfeldas
 Advokatas
 Kalba Lietuviškai
 Atlieku visus teismų patarnavimus, darau palikimo testamentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.
 20 St. James St E. Kamb 36
 MONTREAL, QUE.

Tel. AMherst 0342 5505 13th Ave., Rosemont, Montreal 36, Que.
Albertas J. Norkeliunas, C.S.C.
 Visokiausia Apdrauda — Paskolos
 Gyvasties, biznio, gaisro, apiplėšimo, automobilių, nelaim. atsit., langų ir kt.
 Darau raštų ir dokumentų patvirtintus vertimus ir t.t.
 Nuolatinis Patarnavimas

Res.: WE. 3011 Bus.: EL. 2266
Eddy Adomaičio Garažas
 WEST END AUTO BODY
 Sudaužytų Automobilių Taisyimas
 Yra Mūsų Specialybė
 Atliekam Visokius Taisyimo Darbus
 5812 UPPER LACHINE ROAD — MONTREAL

Parduodam Namus
 PARUPINAM UGNIES, VAGYSTES, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t.t. APDRAUDĄ
 PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSSERNES, MESINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS
 Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
 Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
 Taipgi
 Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus, Pastatytus 5-10 Metų Atgal
 Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai
 Mes esame properčių ekspertai
REED'S REAL ESTATE
 4834 VERUN AVE., VERDUN
 Tel. YOork 5558; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: TRENmore 1678
 Mr. Russell O. Bennett, Manager
 (Reed's Renting Service Reg'd)

Telefonas: HE. 3466
VERDUN PLUMBING CO.
 Plumbing — Heating — General Work
 Šaltkalvystė, Suvirinimas gesu, metaliniu cementu ir kiti darbai sulig susitarimo
633 Burnside St. Montreal, Que.
 Savininkas P. Gurklis

ADAMS MACHINE & TOOL WORKS
 Darom Naujus ir Taisom Senus Visokius Namų Reikmenis: Įrankius, Skalbimo Mašinas, Pečius, Šaldytuvus, Prosus ir Kt.
 Savininkas: J. ADOMONIS
 3000 VERDUN AVE. — VERDUN
 Tel. HE-MLOCK 2797

NAMŲ DEKORAVIMO KONTRAKTORIUS
Otto Ramanauskas
 2520 Hochelaga St. Montreal Tel.: FA. 6474
 Maliavojam, popieruojam, išlyginam grindis ir dekoruojam naujus ir senus namus.

A. PUSKINAS

A. VENCLOVOS Vertimas

Eugenijus Onieginas

(Tęsinys)

— Ar tik ji neįsimylėjo? —
"Bet ką? Bujanovą jūnai
Atstūmė. Nieko neišmėgo
Ir Pietuškovas net patsai.
Pychtinas buvęs čia, husaras.
Kas, būdavo, čionaitės daros!
Maniau: gal šito nepaliks.
Bet kur tau! nieks jai neįtikė!"
— Mamytė, žinot, ką daryti?
I Maskvą, formarku mergu!
Girdėt, ten vietų daug laisvų. —
"Gali skolon įsivaryti."
— Reik viečiai žemai nuvažiuot.
Galiu aš paskolą jums duot. —

— o —
Protingą, sveiką patarimą
Senutė priėmė linksma;
Ji apsisvarsčius ruošė imi
I Maskvą, kai ateis žiema —
Ir Tanė girdi šią naujieną.
Griežtasias vismas vieną dieną
Jos aiškios bročas visame
Provincijos paprastume
Išvys, lūbus jos suvėluotus
Ir pavėliotą kalbą jos;
Pajuokti žvilgsniais ji vilios
Maskvoj cirečjas nupudruotas.
O, siaubas! jau geriau tikrai
Miškų tankmėj palikti jai.

— o —
Ji skuba į laukus plačiuosius
Su pirmutiniais spinduliais,
Graudžiom akim apžvelgia juosius
Ir šitaip kalbasi su jais:
"Sudie, o kloniai jūs ramieji,
Ir jums sudie, kalnai aukštieji,
Sudie, o žydruma dangaus,
Miškai, kurie žaliuos ir gaus!
Sudie, o prigimtie linksmoji!
Ramybę savo aš keičiu
I triukšmą pramogų tuščių...
Sudie ir tau, butie laisvoji!
O kur gi, kō gi aš veržiuos
Ir ką gi man likimas duos?" —

— o —
Vaikštytės darosi ilgesnės.
Kalva, upelis stabdo ją,
Nejučiomis dar nuostabesnis,
Ir žavi grožybe nauja.
Lyg su senais draugais mėgina
Kalbėti ji su pieva gryna,
Su miškeliu, su giraitė.
Bet bėga vasara bėgte.
Ruduo auksinis jau atėjo.
Suvirpo blykštanti gamta,
Ir lyg auka ji papuošta...
Gint šiaurė debesį pradėjo,
Papūs, sustaugs ateidama
Pas mus kerštoja žiema.

— o —
Atėjo, išsisklaidė; kybo
Ji gniūžtėmis ažuoluose;
Kilimų bangomis sužibo
Aplink kalvas ir laukuose;
Krantus ir upę nejudroji
Papurus uždanga užklojo;
Ir žėri šalčis. Pro džiaugsmus
Jauti žiemos malonumus.
Tatjanai vis nelinksma, bloga.
Sutikti neina ji žiemos,
Šaltom jos dulkēm nealsuos,
Sniegais gi nuo pirtelės stogo
Nepraus veidų, krūtinės ji:
Žiemos kelionė jai įnaisi.

— o —
Jau dienos skirtosios praėjo,
Visi praslinko terminai.
Ir pakalė, ir apžiūrėjo
Roges degtasias jau senai.

Kibitkos trys — tokia gurguolė —
I jas sukrovė visą guolį,
Kėdes, dėžes ir kaistuvus,
Uogienes, čižinius savus,
Gaidžius narveliuose ir puodus,
Net praustuves et cetera —
Sudėtą su tvarira gera
Ten lobio išsitas aruodas.
Ir verksmas, triukšmas tarp tarnų
I kiemą išveda kunių.

— o —
Net aštuoniolika, sukinko
Juos i bajoriškas roges.
Vežėjai, bobos susirinko —
Jie keikias, plūstas tarp savęs.
Štai, kuinas priekyje gauruotas.
Ant jo foreitorius barzdotas.
Šeimyna bėga pas vartus
Ir atsiveikina ponus.
Susėdo i roges garbingas,
Ir išliaužė už vartų jos.
"Sudie, vietele ramumos!
Sudie, o prieglobsti unksmingas!"
Tatjanai vargdienei verksmai
Paplūdo upeliu ūmai.

— o —
Kada kilnių švietimo galių
Plačiau praversime vartus
(Iš filosofinių lentelių
Skaičiuojant, per penkis šimtus
Gal metų), mūs keliai tikriausiai
Pradės gerėti nuostabiausiai:
Tėvynę mūsų, kaip matai,
Sujungs ir išraižys pentai,
O tiltai geležies didingi
Žengs per upes plačiais lankais,
Suskils kalnai, po vandeniais
Bus išrausti skliautai galingi,
Kriksčionys smuklių gi pristeigs
Kiekvienoje stoty, kiek reiks.

— o —
Dabar gi mūs keliai ne koki,
Ir tiltai užmiršti supus,
Nakvot stoty tik apstoki —
Nuo blakių, blūsų tau nebus
Ramybės; smuklių nēr; dėl labo
Žmonių — troboj šaltojoj kabo
Vien preiskurantai alkanai,
Nors pasipūtė. Marini
Tu veltui apetitą savo.
Ciklopai kaimo be juokų
Lėtoj ugnį su plaktuku
Europos dirbinius pagavo
Taisyti, šlovinti vėžes
Ir griovas tėviškės gražias.

— o —
Bet kai šalta žiema ateina,
Lengvai važiuojam, maloniai.
Mums primena beprasmę dainą
Nuglotninti žiemos keliai.
Automedontai mūsų mitrūs,
Ir troikos mūsų lakių, žvitrios,
Stulpai gi smagina akis,
Kai lyg tvora pro mus praskris.
Nelaimėi, Larina važiavo
Nė pašto, o savais arkliais, —
Ji veltui pinigų neleis, —
Ir mergina mūs nuobodžiavo
Septynias išsitas paras,
Kol vietoje jie atsiras.

— o —
Bet jau arti. Prieš juos žėruoja,
Štai, bonios, lyg kaitra rausva,
Ir aukso kryžiais spinduliuoja
Baltai išmūryta Maskva.
Bičiuliai! o, kaip aš džiaugiausi,
Kai cerkvių, varpinių gražiausių
Ir rūmų pusratis puikus
Staiga iškilo priešais mus!
Kaip neramioj buty nuoširdžiai
Ir vienumoj mintim žavia

Dažnai minėdavau tave,
O Maskva... kiek čia rusų širdžiai
Susikaupia garse vienam!
Kiek daug primint jis gali jam!

— o —
Štai, ažuolais senais apaugo
Ten Petro rūmai. Jie rūsčiai
Nesena savo šlovę saugo.
Napoleonas gi tuščiai
Apt kelių Maskvą parkhupdyti
Ir seno Kremliaus užveldyti
Raktus svajojo, kai jisai
Apsvalgo nuo sėkmės visai:
Maskva, nušėdus galva, nėjo
Pas jį nešt šventei dovanų,
Tik ugnį degančių gaisrų
Herojui nekantriam žadėjo.
Iš čia, gododamas godas,
I rūsčias žvelgė jis liepsnas.

— o —
Tu liudininkas pasiliksi
Sunykusios šlovės, pilie!
Važiok greičiau! Baltai ten blyksi
Stulpai prie užvaros. Sudie!
Per Tverės gatvę duburiuotą
Tolyn mūs rogių nuvažiuota.
Ir mirga bobos ir daržai,
Drabužių krautuvės, vaikai,
Liktarnos, rūmai ir kaimiečiai,
Aptiekos, trobos ir tvora,
Bulvarai, gatvė atvira,
Balkonai, sodai, buchariečiai,
Ant vartų liūtai ir arkliai,
Ant kryžių kuosų gi būriai.

— o —
Jie šitaip vargo važinėjo
Gal apie porą valandų,
Bet laikas jau sustot atėjo
Pas Charitonją prie namų
Ties vartais skersgatvy. Atvyko
Pas tetą. Nuo džiovos ji nyko
Jau apie ketverius metus.
Kalmukas žilas jiems vartus,
Duris atdarė, nematyta
Apriskęs švarkas jo, švelniai
Ant nosies blizga akiniai,
Nuo sofos šaukia paguldyta
Knaižna, j glėbį puola jos,
Ir aidi šauksmas jų kalbos.

— o —
"Knaižna, mon ange!" — Pachette!
— "Alina!"
— Kas būt galvojęs? — "Kaip sma-
gu!"
— Ilgam? — "Miela, brangi kuzi-
na!"
— Prisėsk — iš tikro, kaip puiku!
Dievaž, lyg scena iš romano...
"O čia mano dukra, Tatjana."
— Ak, Tane! eikš gi pas mane —
Man rodos, klydžiu aš sapne...
Atsimeni dar Grandisoną? —
"Kaip Grandisoną? . . . a, tasai!
Žinau. Bet kur dabar jisai?"
— Maskvoj gi jis, pas Simeoną;
Jis buvo per kūčias čionai:
Sūnus jo vedė neseniai.

— o —
Bet tas... paskiau pasikalbėsim.
Tiesa? Ryt Tanę važinėt
Visiems jos giminėms pradėsime.
Deja, sunku jau man krutėt;
Vos kojas pavėlku, o varge;
Bet iš kelionės jūs pavargę,
Jums pasilsėt jut būt smagu...
Krūtinė... ak, nebēr jėgų...
Sunku ne tik liūdēt vienatvėj,
Ir džiaugtis man... labai sunku...
Jau niekam aš nebetinku...
Biaurus gyvenimas senatvėj... —

Ir čia, nusilpusi visai,
Ji užsikosėjo sausai.

— o —
Ligonio meilė, linksmas būvis
Tatjaną jaudino; bet jai
Vis nepatiko įkurtuvės, —
Minty senieji rambariai.
Unksmėj užuolaidų šilkinių
Nemiega ji, nemus vis mini.
Kai skamba ankstyvi varpai,
Rytinio darbo pranašai,
Iš miego keitis reik pradėti.
Prie langų sėdasi tyli,
Tamsa blankyn; negali ji
Laukų savųjų žiūrėti:
Prieš ją tik kiemas, uždara
Arklidė, virtuvė, tvora.

— o —
Ir, štai, kas dieną, kaip sumanė,
Per giminį visų pietus
Pristatinėt vežioja Tanę
Pas senes ir senelius.
Iš tolo giminės atvyko —
Visur meiliai juos pasitiko, —
Vaišininiai, linksmi šauksmai:
"Išaugo Tanė! Ar senai
Prie krikšto aš tave nešiojau?
O aš ant rankų gi laikiau!
O aš gi už ausų tampčiau!
Aš tau meduolį dōvanojau!"
Senelės tvirtina balsu:
"Kaip lekia metai, iš tiesų".

— o —
Be permainų jos išgyveno;
Senų jos laikos papročii:
Tetulė knaižna čia Elena;
Matai su tuliais kykūčiu;
Dar baltinas Lukerja Lvovna,
Meluoja vis Liubovj Petrovna,
Ivan Petrovičius šlykštus,
Semion Petrovičius šykštus,
Vis Nikolavnos Pelagėjos
Fimmušas — draugas gerasai,
O špicas, vyras tas patsai, —
Jis klubo nuoširdus gerbėjas,
Labai ramus ir kurčias vis,
Už du išgers, suvalgys jis.

— o —
Jų dukros Tanę glamonėja.
Šios jaunės gracijos Maskvos
Iš pradžių ją apžiūrinėja
Tyliai nuo kojų lig galvos;
Ir randa ją kažkokią keistą,
Provinciališkai apieistą,
Blyškiai atrodė ji, liesai,
Bet šiaip jau nebajuri visai;
Paskui jos pas save ją veda,
Drauguja, kaip pačios gamtos
Nurodyta, jai nuolatos
Pašiausia plaukus pagal mađą,
Ir jai dainuojamū balsu
Išduoda paslaptis visų.

— o —
Ir pergales kitų ir savo,
Išdaigas, viltis ir sapnus.
Nekaltos kalbos kunkuliavo,
Lengvai apšmeiždamos kitus.
Už šią čiauškesj reikėtų,
Kad ji ir joms atsimokėtų
Savos širdies slapta žinia.
Tačiau Tatjana, kaip sapne,
Jų net neklauso, lyg apkurto,
Nieks neišplės iš jos širdies
Didžios, šventosios paslapties,
Brangiausio ašarų jos turto
Ir laimės, — tai laikys pati,
Ir to nesužinos kiti.

(Bus daugiau)

Trys Pa

Viena
vaikšči
rona,
Nors ži
me, be
matyti
tus. Sia
leido pa
kitais.
Vilim
nas —
laike su
rodė žy
kęs kan
sivaikš
parade.
tyti, ka
votojas
akis žit
tis. Ji
jū suėm
žo per
vadovau
džiui už
vienas
aiškiai
nebe te
dėl to
Man ir
kaip žm
tis ir j
agtuoti.

Po k
me juos
Pro lan
kiemė
tapinin
dėjo ar
susodir
iš kalė
landa p
rėtojo
pat die
Sako,
vė, tai
revolve
Taip
sišvent
Smetor
bo sto
dėje sa
dabar
paskuti
dymų
džiai.

Sako
kaip tik
kurie g
nesutej
lo, už
dies su
dar pa
sunaiki
panašio
atsimir
gyvenin
kio kil
mirti. Ž
žudyto
tūkstai
už gyv
dykadu
darbo ž
Tai k
pasikal
Tos val
ti ir da
šyti.
Ne s
nebe

Atsiminimai

Rašo Naujas Kanadietis

Trys Pakartieji

(Taša)
Vieną dieną, laike pasi-
vaikščiojimo, pamaciau Ba-
roną, Vilimą ir Filipauską.
Nors žinojau, kad jie kalėji-
me, bet iki šiol neteko jų
matyti — juos laikė izoliuo-
tus. Šiandien pirmą kartą iš-
leido pasivaikščioti kartu su
kitais:

Vilimas atrodė labai silp-
nas — jis buvo persąutas
laike suėmimo. Baronas at-
rodė žymiai geriau. Apsivil-
kęs karine miline, laike pa-
sivaikščiojimo atrodė kaip
parade. Galėjai aiškiai ma-
tyti, kad tai užsigrūdinęs ko-
votojas, kuris ir mirčiai į
akis žiūrėdamas gali šypo-
tis. Jis man pasakojo apie
jų suėmimą, kuomet jie grį-
žo per frontą į Lietuvą, kad
vadovauti partizanų sąju-
džiui užfrontėje. Juos išdavė
vienas išdavikas. Jis buvo
aiškiai įsitikinęs, kad jiems
nebe teks išeiti į laisvę, bet
dėl to nei kiek nesijaudino.
Man ir dabar nesuprantama,
kaip žmogus gali taip valdy-
tis ir į viską taip šaltai re-
aguoti.

Po keletos dienų išgirdo-
me juos visus tris iššaukiant.
Pro langą matėme kalėjimo
kieme stovint vokiečių ges-
tapiinikus, kurie jiems už-
dėjo ant rankų geležinius ir
susodinę į gruzoviką išvežė
iš kalėjimo. Tai buvo 11 va-
landa prieš pietus. Iš prižiū-
rėtojo sužinojome, kad tą
pat dieną juos visus pakorė.
Sako, Vilimui nutrūkusi vir-
vė, tai vienas gestapietis iš
revolverio į galvą nušovęs.

Taip žuvo trys drąsus, pa-
sišventę kovotojai, kankinti
Smetonos kalėjimuose, dar-
bo stovyklose, bet neišsižai-
dėję savo įsitikinimų. Man ir
dabar dar skamba ausyse
paskutinę dieną prieš nužū-
dymą Barono pasakyti žo-
džiai.

Sako, savo pareigą atlikau,
kaip tikras bolševikas, o jūs,
kurie gal dar būsite laisvi,
nesutepinkite to gražaus tiks-
lo, už kurį tūkstančiai liau-
dies sūnų galyas padėjo ir
dar padės, kol bus galutinai
sunaikintas fašizmas ir jam
panašios sistemos. Visuomet
atsiminkite, naujo gražaus
gyvenimo pionieriai, dėl to-
kio kilnaus tikslo nebaisu
mirti. Žinokit, kad vieno nu-
žudyto vieton stos šimtai,
tūkstančiai, naujų kovotojų
už gyvenimą, kuriame nebus
dykaduonių, mintančių iš
darbo žmonių prakaito.

Tai buvo paskutinis mano
pasikalbėjimas su Baronu.
Toš valandos negaliu užmirš-
ti ir dabar. Sunku tą apra-
šyti.

Ne stebėtina, kad žmogus
nebemoki juoktis. Mano juo-

ką palaidojo žiaurios mirti-
ninkų kalėjimo sienos. Ten
paliko viskas, kas buvo šir-
dyje švelnaus. Tenai žmogus
buvo paniekintas, be papras-
čiausių žmogaus teisių. Ap-
sigynimui nebuvo jokių prie-
monių. Tenai praleido pasku-
tines savo gyvenimo dienas
daug gerų draugų ir pažįsta-
mų. Mes matėme vedant juos
žudymui, bet nieko negalė-
jome daryti, padėti jiems.
Jūs, kurie nesate pergyvenę,
kurie nežinote, kas yra lauk-
ti mirties kas dieną, to nesu-
prasite. O jeigu suprasite,
tai nejausite to jausmo, ku-
ris yra baisesnis už mirtį.

Gruodžio 18, 1941

Tuojaus po rytinio pasi-
vaikščiojimo, mane ir dar
penkis iš mūsų kameros pa-
šaukė tardymui. Tardymo
kameroje radome lietuviško-
jo gestapo valdininką. Mus
įleido visus kartu. Jis už-
klausė mus, kaip mes jaučia-
mės kalėjime. Atsakėme, kad
gerai. Ką gi kita mes galė-
jome jam sakyti? Perskaitė
kiekvieno pavardę ir pareiš-
kė, kad mes gruodžio 20 bū-
sime paleisti iš kalėjimo.
Paskui liepė pasirašyti, kad
laike tardymo nebuvome
kankinami. Man suabejojus,
gestapietis pareiškė: "Tur-
būt nori dar pabūti kalėji-
me?"

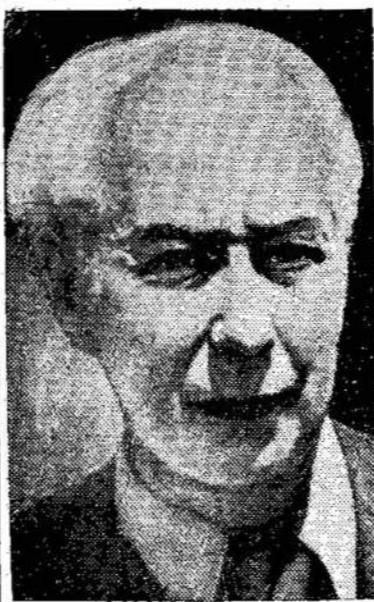
Grįžę kameron papasako-
jome kitiems. Ir nežinojome,
ar džiaugtis, ar liūdėti. Toks
staigus likimo pasikeitimas
žmogų keistai veikia. Džiau-
gėmės, kad baigsime prak-
leiktą nežinystę, bet kartu
liūdėjome, kad čia lieka tiek
daug gerų draugų, kurie dar
nežino, ką jiems rytojus at-
neš. Nors buvome įvairių
tautybių, tas netrukė, nes
buvome vienos idėjos, kuri
visoms tautybėms, visoms
rasėms vienodai brangi. Sku-
bėjome aptarti viską, kas
mums visiems buvo svarbu,
ir pasižadėjome vieni kitų
nepamiršti ir, jeigu bus pro-
ga, susitikti.

Gruodžio 20 dieną apie 3
valandą po pietų buvome iš-
šaukti į kalėjimo raštinę.
Kalėjimo viršininkas pasakė
pamokslą. Girdi, jūs už savo
griekus bausmę atlikote ir
dabar esate laisvi. Man pa-
sakius, kad aš neturėjau jo-
kių griekų ir buvau veltui
baudžiamas, viršininkas pa-
sakė, kad tai ne jo reikalas.

Iš kalėjimo paleido po du
kas dešimtį minučių.

Išėjus už kalėjimo vartų
pajutome laisvę, nors ne tik-
rą. Mes žinojome, kad fašis-
tiniai budeliai taip lengvai
savo aukos neišsižada.

Užėjus man pas vieną pa-
žįstamą, sužinojau, kad Kau-
ne yra mano žmona manęs
pasitikti, nes jai PKGK bu-

Teodoras Heuss, Bizonijos
arba vakarinės Vokietijos
prezidentas. Jis vienu laiku
buvo aršus hitlerininkas ir
padėjo naciams įsigalėti Vo-
kietijoje.

vo pranešęs apie mano palei-
dimą. Ir tą patį vakarą ap-
leidome Kauną, apgriautą,
vargo ir žiaurūs fašistinio
siautėjimo prislėgtą. Ejome
tomis pačiomis gatvėmis, ku-
riomis prieš karą Pirmosios
Gegužės dieną vaikščiojome
tūkstantinės minios eilėse,
švėsdami darbo žmonių ir
tautų solidarumo šventę. E-
jau išvargę, bet skubėda-
mas, nes prieš akis buvo 35
kilometrai kelio, o jau temo.

(Galas)

NUDIENIAME KAUNE

(Atkelta nuo 9 pusl.)

mos įmonė "Inkaras" per
1948 metus pagamino 100-
000 porų guminių avalynės
daugiau, negu 1939 metais
du fabrikai "Guma" ir "In-
karas" kartu. Palyginti su
1939 metais smarkiai pašoko
maisto ir gastronomijos da-
lykų gamyba.

Plečiamosiose esamose į-
monėse ir statomose naujose
randa darbą tūkstančiai in-
žinierijos-technikos darbuo-
tojų, kvalifikuotų ir nekvali-
fikuočių darbininkų. Kaune,
beveik nerasi įmonės, prie
kurių nebūtų iškabintas
skelbimas, siūlęs įmonėje
darbą visokiems specialis-
tams ir darbininkams.

Nepaprastu spartumu pra-
monėjančiam Kaunui darbi-
ninkų vis dar trūksta.

Tarybinės valdžios rūpes-
tį kauniečių sveikata įrodo
gydomų įstaigų tinklas Kau-
ne. Neskaitant Universiteto
klinikių, miesto ribose veikia
11 ligoninių, 6 poliklinikos,
dveji gimdymo namai, 5 sa-
natorijos, kraujo transfuzi-
jos stotis, 35 dispenseriai,
ambulatorijos ir kitokios į-
vairaus tipo gydyklos bei
sveikatos apsaugos įstaigos.
Sveikatos įstaigose dirba
apie 1,000 gydytojų specia-
listų ir vidurinio paruošimo
medicinos darbuotojų.

Kaunas — stambiausia
respublikoje poligrafinė ba-
zė: gilia spalvė, ofsetas, ki-
tokios spausdinamosios ma-
šinos aptarnauja tris Kaune

veikiančias valstybines lei-
dyklas: Grožinės Literatūros
Leidyklą, Enciklopedijų, Žo-
dynų ir Mokslo Literatūros
Leidyklą ir Pedagoginės Li-
teratūros Leidyklą.

Žymūs, įvairiose darbo ir
kūrybos srityse nusipelnę
kauniečiai, kaip akademikas
prof. J. Kriščiūnas, Kipras
Pečauskas, "Silvos" fabrikos
mezgėja Lukoševičienė, Lie-
tuvos liaudies išrinkti TSRS
Aukščiausiosios Tarybos de-
putatai; Tarybų Lietuvos
Aukščiausiosios Tarybos depu-
tatai išrinkti profesoriai P.
Mažylis, K. Grybauskas, A.
Žmuidzinavičius, J. Mikėnas,
baletmeisteris B. Kelbaus-
kas, metalo tekintojas Tar-
nauskas ir kiti.

Kompozitorius J. Tallat-
Kelpša už naujus muzikos
kūrinius buvo apdovanotas
Stalino premija. B. Dvario-
nas savo koncertu smuikui
su orkestru, parašytu 1948
metų gale, lietuvių liaudies
melodijų motyvais, neseniai
įvykusiame pasirodyme, ku-
ris įvyko Maskvoje, išgarsi-
no lietuvių muzikinę kūrybą
po visą plačiąją Tarybų Są-
jungą. Jo veikalas taip pat
buvo apdovanotas I laipsnio
Stalino premija.

Sekmadieniais, laisvomis
nuo darbo dienomis šimtai
kauniečių eina pažiūrėti nau-
jų statybų Kaune.

Štai, didžiulė ikitarybi-
niam Kaunui neįprasto mas-
to statyba — čia bus įmonė
"Arklas" moderniausio mas-
žinės ūkio mašinoms gam-
inti. Naujai — ir kitokių
mastu — statomas vilnionių
audinių fabrikas "Drobė";
kyla metalo dirbinių gamyk-
los "Pergalė" konstrukcijos
ir pastatai. Visas šias ir dau-
gelį kitų — jau nebeprovinci-
alinių, nebeamatinių kūrinių
jų suprojektavo Kauno
"Lietstatprojektas" — res-
publikinio masto projektavi-
mo organizacija, subūrusi
kūrybiniam darbui greta ge-
rai žinomų vyresnės kartos
statytojų — Prano Morkūno,
Duž-Dušausko, Pero — gau-
sius jaunus talentingus inži-
nierius bei architektorius:
Ražaitį, Katilių, Spelskį, Še-
šelgi, Sidoravičių ir daug ki-
tų.

Prasidėjo ir gyvenamųjų
namų statyba. Veterinarijos
Akademija stato namus sa-
vo darbininkams ir tarnau-
tojams. Tokius pat namus
stato elektros stotis Petra-
šiunuose, Statybos trestai ir
kitos įmonės bei įstaigos.

Per Nemuną ir Nerį nuti-
so nauji tiltai — kauniečių
pasididžiavimo objektai, žy-
miai platesni, nepalyginamai
gražesni ir pajėgesni už vo-
kiečių susprogdintuosius.
Jais nuo ankstyvo ryto iki
vėlyvos nakties dunda auto-
mašinių, valstiečių vežimų
virtinės; iš vežimų su pasi-
gėrėjimu žiūri keleiviai į me-
niškai atliedintas tilto atat-
varas, į gražiai apipavidalin-
tus prietilčius.

Atvangos valandomis, va-
karais kavinėje "Tulpė" (bu-
vusi Konrado) ir kitose ka-
vinėse susitinka kauniečiai
literatai, dailininkai, artis-
tai, įvairių profesijų darbo
inteligentai. Sugrįžėliai iš va-
karų Vokietijos zonų pasa-
koja apie tą nelemtą tary-
tum perkamos ir parduoda-
mos prekės "aiپی" gyvenimą
vakarų zonos stovyklose. Be-
sikliausantieji dažnai pra-
pliumpa skambiu juoku, iš-
girdę pasakojimus apie bau-
bus, kuriais buvo visokių
priešų gąsdinami grįžta į tē-
vynę žmonės.

Tūkstančiai žmonių sugrį-
žo į Lietuvą iš vakarų zonų,
tūkstančiai kauniečių sugrį-
žo į gimtajį savo miestą, į-
sijungė į miesto kuriamąjį
darbą, stėjo į visokias darbo-
vietes, į atsakingas pareigas,
į mokyklas tęsti ir baigti
mokslo.

Kiekvienoje Kauno įstai-
goje ar įmonėje, kiekvienoje
mokykloje rasi grįžusius iš
Bizonijos mokytojus, darbi-
ninkus, tarnautojus, studen-
tus, mokinius. Per 50 grįžū-
sių studentų mokosi Univer-
sitetuose. Studentai V. Miko-
laitytė, A. Maulys baigė me-
dicinos fakultetą. S. Kijaus-
kas netrukus gaus chemiko
diplomą. Grįžė iš vakarų Vo-
kietijos studentai Laukaitis,
Pikšilingis, Daukantas, Mi-
čiulis, Baltrušaitis, Pusdeš-
rytė, Kasperaitis, Spurgaitė,
seserys Menkelėnaitės ir

(Pabaiga ant 12 pusl.)

Harry R. Ranks Company

W. Zaleschook — Laidotuvų Direktorius
Aukščiausias Patarnavimas — Priinama Kaina
Patarnavimas 24 Valandas
455-57 QUEEN ST. W. TORONTO WA. 5379

Tel. AD. 1618

Šventadieniai: AD. 1618

The Victory Florist

Mūsų Specialybė:

Vestuvių buketai, vainikai, dekoracijos ir gyvos gėlės

Savininkas A. Merker 576 Queen St. W., Toronto

Amerikos ir Britų Valdžios Netiki, Kad Bent Kas Išgelbėtų Čiango Režimą

CANTON. — Dešimtys du kenkti. Liaudies Laisvinimo Armijų eina pirmyn. Iš Hunano ir Kiangsi provincijų Liaudiečiai eina dviem punktais ir apsupa nacionalistų armiją Hengvange.

Kita liaudiečių armija eina link Shoyang, paėmusi ar apienkusi Changteh miestą.

Pietinėj Kiangsi provincijoje šešios liaudiečių armijos traukia į vakarus nesulaikomos. Jos mojšasi paimti Chenhsien ir Ichang miestus. Manoma, jos nori priversti nacionalistų armiją gen. Pai komandą, stoti prieš arba patekti apsupiman.

Nacionalistai sakosi ruošiasi mūšiams, bet tai jau senai skelbiama.

WASHINGTON. — Valsybės sekretorius Achesonas ir Britanijos užsienio ministras Bevinas svarsto "nusi-statymą" link Kinijos.

Republikonai Senate vis dar argumentuoja, kad gen. Čiango režimas galima išgelbėti, Bet Achesonas ir Bevinas su tuo nesutinka. Jie įsitikinę, jog niekas nacionalistų režimo neišgelbės.

Jiems klausimas dabar yra tik ar pripažinti Kinijos liaudies valdžią, kada ji visą Kiniją apvaldys, ar priešintis tam ir bandyti jai tuo bū-

Britanija turi stambesnius interesus Kinijoje ir nori bent dalinai juos išgelbėti gerais santykiais su liaudies valdžia. JAV vyriausybė, sakoma, daugiau linkus visai trukdyti liaudies valdžiai.

Kai kurie ir valstybės departamente tačiau sako, kad reikia leisti komunistams nekliudomai bent kelis mėnesius pavaldyti, kad šalies sunkios problemos pačios juos nusilpnintų. Girdi, tas sukeltų Kinijos žmones prieš juos.

(Tarybų Sąjungoj laukta to pora dešimčių metų, pagaliau įsitikinta, kad tai tuščias vilimasis.)

NUDIENIAME KAUNE

(Atkelta nuo 11 pusl.)

daug kitų, gavę valstybines stipendijas, tęsia mokslą ir netrukus taps vertingais darbuotojais savo tėvynėje, o nevargs kažkokioje pasvietėje sunkų paniekinimo ir išnaudojimo pilną gyvenimą, neturintį jokių perspektyvų.

Universitete sėkmingai dirba mechanikos fakulteto vyr. preparatorius J. Rudokas ir elektrotechnikos fakulteto laborantas B. Kalinauskas, grįžę iš amerikiečių zonos. Vyr. Kelių Valdyboje tar-

nauja grįžę iš anglų zonos J. Pečiulaitis ir K. Vasiliauskas, buvę Fišbacho stovykloje amerikiečių zonoje. A. Tučilaukas, grįžęs iš Klagenfurto Austrijoj, dirba Kauno miesto apželdinimo treste. P. Lašas, grįžęs iš Tirolio, mokytojauja 16-je mokykloje. Tekstilės bazės vedėjas L. Balsys grįžo iš amerikiečių zonos. Iš viso Kauno prekybinėse organizacijose ir partuojuose dešimtys repatriantų dirba vadovaujama ir atsakinga darba; pavyzdžiui, Markauskas ir Antanaitis, grįžę iš amerikiečių zonos, yra maisto produktų krautuvių vedėjai, grįžusi iš Olandijos Laurinaitis — pramoninių prekių krautuvių vedėjas; buvusi anglų zonoje N. Vimerienė dirba baro vedėja ir t.t.

Gumos fabrike "Inkaras" dirba daugiau kaip 50 grįžusių iš vakarų. Valcuotojas Radišauskas grįžo iš Danijos. Frezuotojas Jonušas — iš Vestfalijos. Iš amerikiečių zonos grįžusios Račkauskaitė, Prakopaitė, Mantaitė dirba prie kaliošų gaminimo.

"Silvos" įmonėj dirba Mykolas ir Stepas Plūpai — vienas grįžęs iš Anglijos, antrasis iš Prancūzijos; "Drobės" meistras K. Butkevičius, jo padėjėjas V. Baginskas; "Raudonosios pašvaistės" garažo vedėjas V. Valys; statybos kontoros darbuotojai V. Jaroševičius, I. Blaževičius; medžio apdirbimo kombinatė dirba St. Samuolis; "Spindulio" spaustuvės ofsetininkas I. Stakionis, "Lietmedyje" S. Zolon-

dauskas ir šimtai kitų — tai vis žmonės, kuriems gerai pažįstama įvairių stovyklų vakarų zonoje duona, gyvenimas ir "perspektyvos". Langvaserj, Bernburgą, Vaneigą, Fišbachą ir kitus vietovardžius vakaruose jie mieni kaip sunkią, niekada nebegrįžtamą praeitį.

Sušelpti pinigais (vien tik pinigėmis pašalpomis grįžusiems iš vakarinių zonų kauniečiams valdžia išleido kelis milijonus rublių), aprengti, apauti, aprūpinti butais ir darbu tūkstančiai repatrijavusių kauniečių įsijungė į Kauno ugdymo darbą, ir dabar jie kartu su visais kauniečiais džiaugiasi ir didžiuojasi pasiektais laimėjimais, matydami didelius, nebūtus ir kapitalistinėmis sąlygomis negalintčius būti užmojus, dega entuziazmu tolimesniems darbams, tolimesnei kūrybai.

Tie tūkstančiai repatrijavusių kauniečių, teisingai su-pratusių patriotinę pareigą ir išmintingai atsisakiusių nuotykių ieškotojų gyvenimo ir likimo, yra ryškus pavyzdys ne tik kauniečiams, bet ir visiemis lietuviams, dar tebe-vargstantiems vakarų zonos stovyklose.

Daug puslapių užimtų vien tik darbe ir kūryboje iškilusių kauniečių vardai; faktai, skaičiai, vaizduoja naująjį Kauną.

Kiekvienas kaunietis, kur jis bebūtų, jaučia pareigą stoti į miesto statytojų ir ugdytojų gretas. Kiekvienas kaunietis džiaugiasi ir didžiuojasi gimtojo miesto ki-

mu ir jo šauniają ateitimi. Kiekvieno kauniečio akyse realizuojasi svajonė: jau artimiausiais metais matyti Kauną didelį, žymų Pabaltijos pramonės centrą, vasarą žalumynuose skendantį ir gėlėmis mirgantį, teikiantį savo gyventojams išteklingą, turtingą, gražų gyvenimą, Kauną su dideliu svoriu Tarybų Lietuvos gyvenime, Kauną — galingą ir turtingą Lietuvos sostinės Vilniaus ir uostamiesčio Klaipėdos brolių.

("Tėvynėje")

TURĖS OPERACIJA

TORONTO. — Draugė O. Milienė priversta turėti operaciją ant kojų — kraujagyslių. Operaciją turės šiomis dienomis.

Nuo savęs linkiu draugei laimingai pergyventi operaciją ir greitai pasveikti.

Rep.

Lietuvis Barberis
Patyręs plaukų kirpėjas
932 Dundas St. W.
Kampas Gorevale Ave.
Toronto

M. W. Kellermann
ADVOKATAS
371 Bay St., Toronto
Ofiso telef. WA. 5900
Rezidenc. — MO. 1232

RE-NEW
DRY CLEANERS
415 Roncesvalles Ave. LL. 1451
We Specialize in Alterations and Repairs
Pressing While You Wait
All Work Guaranteed
Savininkas: J. Sinkunas

Frank Bochulis
Lietuvis Laikrodininkas
Taisau ir naujus paruoodu visų rūšių laikrodžius. Darbas garantuotas — Paruoodu visokių rūšių žiedus, auksines ir sidabrinės prekes bei Toronto suvenirus — Kainos prieinamos.
Atdara kiekvieną dieną nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro
272½ Queen St. W., Toronto

Frank Gažauskas
Vyriskų ir Moteriškų Rūbų Siuvėjas
Vėl pradėjau siūti pagal užsakymą vyriškus žieminius ir vasarinius rūbus.
Seni ir naujai atvykusieji tautiečiai prašomi reikalui esant kreiptis pas mane. — Darbas garantuotas.
191 Sutherland Dr. - Leaside - MO. 9619

PRINCESS FASHION FURS
Designers and Creators of fine FUR GARMENTS
Restyling and Repairs
Workmanship Guaranteed
MODERN COLD STORAGE
PLANT ON THE PREMISES
506 Queen W. 750 Yonge
AD. 8834 RA. 8971

J. LUNSKY
AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, istiria akių nervus, nuo kurių pareina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: EA. 3924

FRANK YASS, B.A.
Advokatas - Notaras
Suite 403 - 455 Spadina
Toronto
Ofiso Tel. KI. 4989
Rezidenc. MU. 0191

Stinson's Jewellery
2186 DUNDAS ST. W. — TORONTO
Kvalifikuotas lietuvis (Sniceris) laikrodininkas
Parduodu, taisau laikrodžius, žiedus ir kitokias jewellery prekes.
Kaina prieinama. Darbas garantuotas
Krautuvi atdara kasdien iki 8 val. vakaro

BERGMAN FUR CO.
Lietuviškai Kalbąs Kailininkas
Kailiniai Pagaminami Tiesiai Dirbtuvėj, Pagal Jūsų Pasirinkimą ir Mierą
Mes Turime Visokių Rūšių Futrų
Mes Taipgi Perdirbame ir Sutaisome. Darbas Garantuojamas, Moderniškas. Šaltas Padėjimas Vasarai
197 Spadina Ave. — Toronto
EL. 6509

Lietuviška Valgykla
Union Coffee Shop
337 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.
Sviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.
Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: 46917